

Bruxelles, 23. studenoga 2022.
(OR. en)

15031/22

**Međuinstitucijski predmet:
2022/0393(NLE)**

ENER 621
ENV 1193
COMPET 937
TRANS 735
CONSOM 306
IND 497
ECOFIN 1219
FISC 230

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	23. studenoga 2022.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 668 final
Predmet:	Prijedlog UREDBE VIJEĆA o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 668 final.

Priloženo: COM(2022) 668 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 22.11.2022.
COM(2022) 668 final

2022/0393/NLE ([...])

Prijedlog

UREDBE VIJEĆA

**o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od
pretjerano visokih cijena**

Prijedlog

UREDBE VIJEĆA**o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena****1. KONTEKST PRIJEDLOGA**

Prijedlogom se stvara privremeni i dobro usmjeren regulatorni instrument za rješavanje problema ekstremnih vršnih cijena uzrokovanih nedostacima u mehanizmima formiranja cijena na veleprodajnim tržištima plina, čime se sprečava znatna šteta za gospodarstvo Unije.

a) Kriza zbog rata u Ukrajini koja je dovela do nezapamćenog rasta cijena i ozbiljne gospodarske štete

Neopravdana ruska vojna agresija na Ukrajinu i činjenica da Rusija upotrebljava energiju kao oružje izazvali su dosad nezabilježenu energetska krizu, koja je posebno pogodila Uniju. To je dovelo do naglog porasta cijena energije, što je potaknulo inflaciju i ugrozilo našu sigurnost opskrbe energijom. Rusija namjerno ometa opskrbu i manipulira opskrbom, što utječe na europske cijene prirodnog plina i ravnotežu formiranja cijena na energetskim tržištima. Odluka Rusije da prekine opskrbu plinovodom Sjeverni tok 1 i poremeti opskrbu nekoliko država članica EU-a, sabotaza plinovoda Sjeverni tok 1 i 2 te potreba za pronalaženjem novih izvora opskrbe i pravaca u kratkom roku dovela je ovu krizu u novu fazu. EU je odlučan u tome da postupno ukine svoju ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, kako je utvrđeno u Komunikaciji Komisije od 18. svibnja 2022. naslovljenoj „PlanREPowerEU” smanjenjem potražnje, ubrzavanjem uvođenja obnovljivih izvora energije i zamjenom ruskog plina alternativnim izvorima pouzdanih partnera putem energetske platforme. Udio plina iz Rusije koji se uvozi putem plinovoda u odnosu na ukupni uvoz plina u EU već se smanjio s 41 % u rujnu 2021. na 9 % u rujnu 2022.

Iako su tržišta već reagirala znatnim povećanjem cijena plina od početka ruske agresije na Ukrajinu, cijene prirodnog plina dosegnule su dosad nezabilježene razine te su u cijeloj drugoj polovini kolovoza 2022. bile najviše u povijesti. Iako su cijene tijekom prethodnog desetljeća bile unutar raspona od 5 EUR/MWh do 35 EUR/MWh, europske cijene prirodnog plina dosegnule su razine koje su bile 1000 % više od prethodno zabilježenih prosječnih cijena u Uniji. Nizozemske plinske budućnosnice prema TTF-u (tromjesečni/kvartalni proizvodi) kojima se trguje na burzi ICE Endex¹ dostigle su 350 EUR/MWh, a plin za dan unaprijed prema TTF-u kojim se trguje na EEX-u dostigao je 316 EUR/MWh bez znatnih promjena u obujmu trgovanja. Cijene za mjesec unaprijed povećale su se znatno iznad 200 EUR/MWh te su 26. kolovoza 2022. dosegnule vrhunac od gotovo 314 EUR/MWh. Tijekom dva uzastopna tjedna cijena za mjesec unaprijed ostala je iznad 225 EUR/MWh, od 18. do 31. kolovoza 2022. Cijene su dosegnule najviše razine tijekom jednog tjedna, odnosno pet uzastopnih dana trgovanja, od 22. do 26. kolovoza 2022., kad su cijene bile vrlo blizu ili veće od 265 EUR/MWh. U razdoblju od 22. do

¹ Razlika u cijeni ili „raspon” izmjeren na temelju „TTF-ovog indeksa EGSI” na burzi EEX umanjena za prosjek procjene promptnih cijena UPP-a u sjeverozapadnom EU-u i jugozapadnom EU-u, koju je proveo Platts/S&P Global.

31. kolovoza 2022. razlika između promptnih cijena TTF-a i UPP-a² bila je veća od 57 EUR/MWh. U posljednja tri dana od 22. do 26. kolovoza 2022. razlika između promptnih cijena TTF-a i referentnih cijena UPP-a bila je veća od 58 EUR/MWh. Riječ je o dosad nezabilježenom odvajanju cijena TTF-a od cijena UPP-a, koje odražavaju cijene na svjetskom tržištu. Nakon što su u kolovozu 2022. doseglye rekordne razine, cijene su u narednim tjednima pale ispod 220 EUR/MWh i zasad nisu ponovno rasle iznad te razine.

Taj ekstremni porast cijena tijekom gotovo dva tjedna bio je vrlo štetan za europsko gospodarstvo. Plin se u velikoj mjeri upotrebljava u mnogim sektorima gospodarstva EU-a, od MSP-ova do velike industrije, posebno u granama s velikom potrošnjom plina kao što su keramika, staklo, gnojiva, celuloza i papir te kemikalije. Vrlo visoke cijene prirodnog plina od oko 350 EUR/MWh zabilježene u kolovozu imaju izrazito negativan učinak na gospodarstvo Unije čak i u relativno kratkom razdoblju; one se prelijevaju na cijene električne energije i povećavaju ukupnu inflaciju. Nagli porast cijena proizvodi materijalnu štetu i rizike za potrošače energije, dobavljače i sigurnost opskrbe na tržištima plina i električne energije. Kupci su bili izloženi ekstremno visokim cijenama koje su bile posljedica uskih grla u regionalnim kapacitetima. Uz maksimalni kapacitet daljnja povećanja cijena ne bi mogla privući dodatnu opskrbu plinom. Ruski agresivni rat protiv Ukrajine i dalje negativno utječe na gospodarstvo Unije te se sada očekuje niži rast i veća inflacija nego u proljetnoj prognozi Komisije³. Predviđa se da će prosječna godišnja inflacija u 2022. doseglyi rekordnu stopu od 7,6 % u europodručju i 8,3 % u Uniji, a potom se u 2023. smanjiti na 4,0 % u europodručju i 4,6 % u Uniji. U „(privremenoj) ljetnoj gospodarskoj prognozi 2022.” predviđa se da će gospodarstvo Unije u 2022. ostvariti rast od samo 2,7 %, odnosno 1,5 % u 2023. U europodručju se očekuje rast od 2,6 % u 2022. i nešto blaži rast od 1,4 % u 2023. dok se u nekim zemljama očekuje recesija.

S obzirom na trenutačne ograničene količine ruskog prirodnog plina koji pristiže u Europu, koje su se već smanjile na 9 % ukupnog uvoza plinovodom u EU-u, te da nije izgledno da će se povećati na predratne razine, stanje na tržištima plina i financijskim tržištima u EU-u i dalje je problematično. Nezapamćene promjene opskrbenih i transportnih pravaca, u kombinaciji s instrumentima za formiranje tržišta i cijena koji nisu prilagođeni situaciji šoka u opskrbi, izlažu europske potrošače i poduzeća očitom riziku od daljnjih mogućih epizoda naglog rasta cijena plina koje štete gospodarstvu i standardu života. Nepredvidivi događaji, kao što su nesreće ili sabotaza plinovoda koji ometaju opskrbu Europe plinom ili drastično povećavaju potražnju, mogu ugroziti sigurnost opskrbe. Tržišne napetosti i nervoza, koje su izazvane strahom od iznenadnih nestašica, vjerojatno će potrajati i nakon ove zime cijele sljedeće godine jer se očekuje da će prilagodba šoku u opskrbi te uspostava novih partnerstava u opskrbi i infrastrukture trajati jednu ili više godina.

b) Promijenjeni kontekst TTF-a i tržišta – promjena relevantnosti referentnih vrijednosti cijena

Sustav formiranja cijena

TTF (eng. *Title Transfer Facility*) je „čvorište⁴” ili „virtualna točka trgovanja” takozvanog ulaznog/izlaznog sustava na kojoj korisnici mreže mogu međusobno prenositi plin. Takvim

² Razlika u cijeni ili „raspon” izmjeren na temelju „TTF-ovog indeksa EGSI” na burzi EEX umanjjen za prosjek procjene promptnih cijena UPP-a u sjeverozapadnom EU-u i jugozapadnom EU-u, koju je proveo Platts/S&P Global.

³ [Ljetna gospodarska prognoza 2022.: ruski rat pogoršao izgled.](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_22_4511)
(https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/ip_22_4511).

⁴ Čvorište je virtualna točka trgovanja ulaznog/izlaznog sustava na kojoj korisnici mreže mogu međusobno prenositi plin, a njime najčešće upravlja operator transportnog sustava (ili drugi imenovani subjekt).

čvorištem obično upravlja operator transportnog sustava ili drugi subjekt kojeg imenuje država članica i odgovoran je za nominacije za prijenos prava vlasništva plina među korisnicima mreže.

Može se trgovati nizom proizvoda za isporuku na čvorištima, koji mogu biti virtualni ili fizički (gdje se plin mora isporučiti na određenom fizičkom mjestu)⁵. Čvorišta imaju važnu ulogu u stabilnosti sustava prirodnog plina jer omogućuju prijenos plina između sudionika na tržištu i stoga su temelj tržišta plina. U Europi postoje različita plinska čvorišta, a glavna su sljedeća: nizozemski TTF (NL), Njemačko trgovačko čvorište Europe (THE), francuska točka za razmjenu plina – Sjever (PEG), belgijski Zeebrugge (Beach) i ZTP, austrijska virtualna točka trgovanja (VTP), talijanski Punto di Scambio Virtuale (PSV), češka virtualna točka trgovanja (VTP), španjolska virtualna točka uravnoteženja (PVB) i britanska nacionalna točka uravnoteženja (NBP).

Posebna važnost buduće cijene TTF-a za EU-ov sustav formiranja cijena

Trgovanje na čvorištima može se odvijati izvan burze (OTC) ili na burzama, pri čemu je čvorište mjesto isporuke za razmjenu plina među portfeljima. Najlikvidniji proizvod koji se odnosi na TTF su nizozemske „plinske budućnosnice na TTF-u” za isporuku u roku od mjesec dana, kojima se trguje na burzi „ICE Endex”, a kad je riječ o takozvanom „promptnom tržištu”, tj. tržištu proizvoda s rokom od jednog dana ili manje, European Energy Exchange („EEX”) je najlikvidnije tržište.

TTF je virtualna točka trgovanja na koju se odnose i promptni ugovori i budućnosnice. Proizvodi povezani s TTF-om (tj. ugovori s TTF-om kao točkom isporuke) dostupni su na burzama i obično se kreću od kratkoročnih proizvoda (npr. unutar dana, dan unaprijed, tjedan dana unaprijed) do proizvoda s razdobljem isporuke nekoliko godina unaprijed. U tom se kontekstu mogu razlikovati različita tržišta:

Promptna tržišta (unutar dana i dan unaprijed) mjesto su na kojem operatori transportnog sustava fizički održavaju ravnotežu u mreži, što je ključno za osiguravanje sigurnosti opskrbe. To je i mjesto za fizički isporučene transakcije u kojima će sudionici na tržištu uravnotežiti svoje portfelje plina kao odgovor na promjene u potražnji i ponudi, primjerice zbog vremenskih uvjeta ili zagušenja. S obzirom na rizike za sigurnost opskrbe i uravnoteženje dnevnih tržišta, to nije predmet ovog prijedloga.

Tržišta izvedenica, posebno s ugovorima o budućoj isporuci plina (npr. mjesec unaprijed ili dulje) važna su kako bi se plinska poduzeća mogla zaštititi od financijskih rizika pri kupnji plina na nestabilnim tržištima. Stabilnije dugoročne cijene izvedenica također pružaju cjenovne signale za pouzdano okruženje za ulaganja u infrastrukturu. Intervencije na tržištima izvedenica i budućnosnica također bi mogle utjecati na financijsku stabilnost.

Agencije za izvješćivanje o cijenama prate aktivnosti tržišta za dan unaprijed i objavljuju indekse, uključujući one povezane s TTF-om, koji se obično navode u ugovorima. Referentne cijene TTF-a za mjesec unaprijed često se navode u ugovorima. S druge strane, indeksi povezani s TTF-om, koji se odnose na cijenu promptnih ugovora ili budućnosnica na TTF-u, mogu se upotrebljavati u formulama za određivanje cijena u dugoročnijim ugovorima. To je uglavnom povezano s činjenicom da se tijekom proteklih godina TTF smatrao najpouzdanijom zamjenskom vrijednošću za cijene plina na razini EU-a, čak i izvan granica regije koju opslužuje čvorište TTF.

Burze obično imaju takozvane „klirinške kuće” koje upravljaju rizicima druge ugovorne strane jer se transakcije obavljaju bez poznavanja druge ugovorne strane.

⁵ ACER (2011.) Okvirne smjernice o uravnoteženju plina u transportnim sustavima.

TTF je najlikvidnije plinsko čvorište u EU-u i često se upotrebljava kao referentna vrijednost za europske cijene plina te služi kao glavni instrument za trgovanje plinom i upravljanje rizikom u Europi. U Europi se posljednjih godina indeksi TTF-a upotrebljavaju kao zamjenska vrijednost za cijene prirodnog plina u Europi. To je posljedica specifične zemljopisne lokacije tog čvorišta, koje prima prirodni plin iz nekoliko izvora, uključujući domaći plin iz polja „Groningen”, norveški plin, UPP te znatne količine plina iz Rusije. Ruski izvori sad se moraju zamijeniti drugim dobavljačima iz trećih zemalja. Sudionici na tržištu već dulje vrijeme upotrebljavaju TTF kao referentnu zamjensku cijenu prirodnog plina za cijelu Europu i smatrali su je reprezentativnom za cijelo tržište. Prema tržišnim podacima na čvorištu TTF odvijalo se oko 80 % trgovine prirodnim plinom u Europskoj uniji i Ujedinjenoj Kraljevini zajedno u prvih osam mjeseci 2022. (isti udio kao 2021. u tom razdoblju). Prema tržišnim procjenama udio trgovanja na burzi na temelju TTF-a povećao se na 70 % u prvih osam mjeseci 2022. Ice ENDEX i ECC B.V. operatori su burze plina za nizozemsko tržište plina.

Dokazi o lošem funkcioniranju mehanizma formiranja cijena koje potiče prekomjerna povećanja cijena

Ničim izazvana ruska agresija na Ukrajinu i instrumentalizacija energije kao oružja imaju duboke strukturne posljedice na tržišta prirodnog plina u Europi, što iz temelja mijenja podrijetlo opskrbe u Europi i protok plina unutar EU-a.

Poremećaji u opskrbi iz Rusije doveli su do smanjenja udjela ruskog plina iz plinovoda u ukupnom uvozu plina iz plinovoda u EU s 40 % na 9 % tijekom ove godine. Infrastruktura potrebna za zadovoljavanje potrebnih tokova iz drugih izvora još nije dostupna. Sada se radi na uklanjanju nekoliko uskih grla u infrastrukturi za plin iz plinovoda i UPP kako bi se prilagodilo novoj tržišnoj stvarnosti u skladu s planom REPowerEU.

S obzirom na šokove u opskrbi i uspostavu novih pravaca opskrbe, činjenica da u plinskom sustavu sjeverozapadne Europe postoje važna infrastrukturna ograničenja kako u pogledu transporta plinovodima (zapad – istok) tako i u pogledu kapaciteta ponovnog uplinjavanja UPP-a uzrokuje probleme za mehanizam određivanja cijena za ostatak Europe. Takva su ograničenja djelomično bila odgovorna za opće povećanje cijena plina od početka krize u Europi. Infrastrukturna uska grla u regiji bila su jedan od razloga za povećanje razlike između cijene budućnosnica na TTF-u i cijena UPP-a na svjetskom tržištu tijekom ljeta. Iako je cijena budućnosnica na TTF-u oduvijek bila dobra i pouzdana zamjenska vrijednost za cijene plina u mnogim regijama Europe, postala je manje relevantna i pouzdana kao referentna cijena u određenim regijama, posebno u onim zemljama koje imaju lakši pristup UPP-u i drugim izvorima plina od zemalja koje nemaju bitan pristup UPP-u i u kojima zbog nedostatka kapaciteta nije moguća dodatna opskrba.

Jasan pokazatelj lošeg funkcioniranja mehanizma formiranja cijena koji utječe na cijelo europsko tržište jest to da se od travnja 2022. cijena budućnosnica na TTF-u odvojila od drugih regionalnih čvorišta u Europi i od procjena cijena koje su za uvoz UPP-a izradili profesionalni pružatelji indeksa („agencije za izvješćivanje o cijenama”). U uobičajenim okolnostima, kao što je bio slučaj u proteklom desetljeću, kad je TTF postao najčešće korištena zamjenska vrijednost za cijenu prirodnog plina u Europi, razlika u cijeni između TTF-a i UPP-a bila je manja, pa čak i negativna. Neuobičajena razlika između TTF-a i drugih regionalnih čvorišta zabilježena u kolovozu 2022. snažan je pokazatelj da TTF možda nije dobra zamjenska vrijednost na tržištu izvan sjeverozapadne Europe, što dovodi do visokih cijena koje ne odgovaraju tržišnim uvjetima za cijeli EU. Stoga je Uredbom [XXXX/2022] stvorena nova, pouzdanija referentna vrijednost za UPP na razini Unije koju će ACER izraditi do 1.3.2023. Tijekom nestašice na tržištu sjeverozapadne Europe na druga regionalna tržišta izvan tog područja neopravdano utječe indeksacija ugovora s TTF-om.

Uska grla u infrastrukturi dovela su do znatnih i dosad nezabilježenih razlika u cijenama između TTF-a, nacionalnih plinskih čvorišta i cijena UPP-a. Dok se u sjeverozapadnoj Europi ne riješe infrastrukturna uska grla, ona će i dalje utjecati na formiranje cijena te će imati golem i nerazmjeran učinak na tržišta prirodnog plina i gospodarstvo u Europi. Nakon što plinovodi i terminali za UPP dosegnu maksimalni kapacitet, čime se osigurava sigurnost opskrbe, svako daljnje povećanje cijena iznad određene razlike u odnosu na globalne cijene plina, koje je potrebno za privlačenje UPP-a u Europu, ne postiže taj učinak, već je rezultat uskih grla u infrastrukturi. Trgovci i energetska poduzeća mogu iskoristiti tu situaciju kako bi povećali cijene, što bi imalo štetan učinak u cijeloj Uniji.

Tako nastaju situacije, primjerice u posljednja dva tjedna kolovoza 2022., u kojima su cijene prirodnog plina dosegnule rekordne razine iznad 300 EUR/MWh, a cijena u kontinentalnim čvorištima, kao što je TTF, porasla je na 70 EUR/MWh iznad cijene UPP-a (tj. cijena TTF-a bila je do 25 % viša od cijene UPP-a (što pokazuje prosječni indeks promptnih cijena za UPP sjeverozapadne i jugozapadne Europe). U tim se situacijama može tvrditi da indeks TTF više ne pruža odgovarajuću zamjensku vrijednost za cijene u Europi.

S obzirom na ulogu TTF-a kao zamjenske vrijednosti u ugovorima diljem Europe, to je dovelo do toga da europski kupci koji se ne nalaze u srednjoj i istočnoj Europi moraju platiti višu cijenu iako je prirodni plin na globalnim tržištima bio znatno jeftiniji. U toj situaciji ekstremno povećanje TTF-a, koje je uglavnom bilo uzrokovano uskim grlima unutarnjeg kapaciteta u srednjoj Europi, više nije bilo reprezentativno za mnoge europske kupce te se smatralo da ne odražava tržišnu ravnotežu.

Razlika između TTF-a i drugih regionalnih čvorišta iz kolovoza pokazuje zašto TTF više nije dobra zamjenska vrijednost na tržištu izvan sjeverozapadne Europe kad se tržišta suočavaju s infrastrukturnim ograničenjima. Tijekom nestašice na tržištu sjeverozapadne Europe druga regionalna tržišta izvan tog područja mogu imati povoljnije tržišne uvjete i stoga na njih neopravdano utječe indeksacija ugovora s TTF-om.

Očekuje se da će se ta situacija nastaviti tijekom 2023. Dugoročno, znatnim ulaganjima u spojne plinovode i terminale za UPP riješit će se razlike u cijenama plina u regionalnim čvorištima. Ulaganja u proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i niskouglične električne energije trajno će odvojiti učinak cijena plina na cijene električne energije i smanjiti pritisak na cijene plina u situacijama nestašice. Konkretno, očekuje se da će nova infrastruktura za UPP koja će se staviti na internet kasnije ove godine ili u prvim mjesecima 2023. ublažiti trenutačne probleme. Očekivano smanjenje razlike između TTF-a i drugih čvorišta EU-a povezano je s predviđenim uvođenjem infrastrukture za UPP, kao što su plutajuće jedinice za skladištenje i ponovno uplinjavanje (FSRU), čime bi se trebala smanjiti uska grla u sjeverozapadnom EU-u. Zbog toga je opravdana samo privremena intervencija.

Međutim, barem za sljedeću godinu postoji hitna potreba da se ispravi privremeni učinak uskih grla koja uzrokuju zagušenja u određenim dijelovima EU-a zbog golemih strukturnih promjena koje utječu na povijesnu ravnotežu jer za 40 % prirodnog plina koji dolazi u Europu treba naći druge izvore, u okolnostima u kojima cijene TTF-a možda ne odražavaju uvjete globalne ponude i potražnje plina. Tržišni alati koji služe europskim tržištima nisu bili osmišljeni ni razvijeni za trenutačnu situaciju na tržištu, tj. okolnosti obilježene golemim šokom u opskrbi i činjenicom da Rusija upotrebljava energiju kao oružje, zbog čega EU plaća veću cijenu za plin. Isto tako, europski model tržišta električne energije nije bio pripremljen za takvu kriznu situaciju, ali su iznimno visoke cijene plina dovele do visokih cijena električne energije i dosad nezabilježenih prihoda za inframarginalne proizvodne tehnologije. Nakon Uredbe Vijeća o hitnoj intervenciji za rješavanje problema visokih cijena energije donesene 6. listopada 2022. Komisija trenutačno radi

na prijedlogu za strukturno razdvajanje cijena električne energije, koji će biti podnesen u prvom tromjesečju 2023.

II. CILJEVI PRIJEDLOGA

Slučajevi neuobičajeno visokih cijena TTF-a i njihovog domino-efekta na općoj razini cijena prirodnog plina u Europi izazvali su brojne pozive na političkoj razini na hitnu i privremenu intervenciju.

U rezoluciji od 5. listopada 2022. o odgovoru EU-a na porast cijena energije u Europi Europski parlament pozvao je na „poduzimanje mjera u pogledu funkcioniranja TTF-a” te je smatrao da bi „te mjere mogle uključivati primjenu mehanizma prekida trgovanja u TTF-u u slučaju prekomjernih fluktuacija cijena i cjenovnih okvira”.

Na neformalnom sastanku ministara energetike 12. listopada od Komisije je zatraženo da predloži mjere za koordinaciju solidarnosti, osiguravanje opskrbe energijom, stabilizaciju razina cijena i potporu kućanstvima i poduzećima suočenima s visokim cijenama energije.

Prijedlogom iz listopada Komisija je nastojala riješiti problem previsokih cijena prirodnog plina tako što je predložila mjeru Vijeća kojom bi se utvrdila maksimalna dinamična cijena po kojoj se pod određenim uvjetima mogu obavljati transakcije prirodnog plina na promptnim tržištima TTF-a. Kako bi se izbjegli negativni učinci, mjera bi trebala omogućiti trgovinu plinom izvan uređenog tržišta, ne bi trebala utjecati na sigurnost opskrbe plinom u EU-u i protok unutar EU-a niti dovesti do povećanja potrošnje plina ni utjecati na stabilnost i uredno funkcioniranje tržišta energetske izvedenice.

U zaključcima Europskog vijeća od 20. i 21. listopada 2022. poziva se na hitno podnošenje konkretnih odluka o određenim dodatnim mjerama, uključujući „privremeni dinamički cjenovni raspon za transakcije prirodnog plina kako bi se odmah ograničili slučajevi prekomjernih cijena plina”, nakon procjene učinka takvog mehanizma na postojeće ugovore i uzimajući u obzir različite kombinacije izvora energije i nacionalne okolnosti.

Glavni je cilj mehanizma za korekciju tržišta predloženog u ovoj Uredbi spriječiti pojave iznimno visokih cijena plina koje su djelomično uzrokovane neučinkovitim mehanizmima formiranja cijena. Glavni cilj nije intervencija u cijene koje pravedno odražavaju ponudu i potražnju. To je zato što su cjenovni signali važni za privlačenje većih količina prirodnog plina iz trećih zemalja koje su EU-u potrebne za očuvanje sigurnosti opskrbe i gospodarskog blagostanja.

III. GLAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

Predloženi mehanizam za korekciju tržišta temelji se na člancima 23. i 24. Komisijina Prijedloga uredbe Vijeća o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji nabave plina, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena od 18. listopada 2022. („Prijedlog iz listopada”).

Na temelju zaključaka Europskog vijeća od 21. listopada 2022.⁶ i zaštitnih mjera iz članka 23. stavka 2. Prijedloga iz listopada⁷ mehanizam za korekciju tržišta osmišljen je tako da ispunjava dva osnovna kriterija:

⁶ Vidjeti uvodnu izjavu 18. Zaključaka od 20/21.10.22.:

„Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da hitno podnesu konkretne odluke u vezi sa sljedećim dodatnim mjerama, kao i u vezi s prijedlozima Komisije, nakon što su procijenili njihov učinak posebice na postojeće ugovore, uključujući neutjecanje dugoročnih ugovora, i uzimajući u obzir različite kombinacije izvora energije i nacionalne okolnosti: (...)

c) privremeni dinamični cjenovni raspon za transakcije prirodnog plina kako bi se odmah ograničili slučajevi

- i. djeluje kao djelotvoran instrument protiv izvanredno visokih cijena plina; i
- ii. aktivira se samo ako cijene dosegnu iznimne razine u usporedbi s globalnim tržištima kako bi se izbjegli znatni poremećaji na tržištu i poremećaji u ugovorima o opskrbi, što bi moglo dovesti do ozbiljnih rizika za sigurnost opskrbe.

Prošli događaji, kao što je izniman porast cijena zabilježen u kolovozu 2022., mogli bi biti pokazatelj za utvrđivanje razina cijena na kojima bi se trebao aktivirati mehanizam za korekciju tržišta.

Predloženi mehanizam u osnovi se sastoji od sigurnosne gornje granice za cijenu izvedenica TTF-a za mjesec unaprijed („cijena TTF-a”), koja ima ključnu ulogu kao referentna cijena na europskom veleprodajnom tržištu plina. Gornja granica aktivira se ako osnova cijene TTF-a dosegne unaprijed utvrđenu razinu i ako povećanje cijena ne odgovara sličnom povećanju na svjetskom tržištu, koje se može izračunati na temelju dnevne prosječne cijene procjena UPP-a „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)” i „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)”, koje objavljuje S&P Global Inc., New York.

Kako bi se osigurao trenutačan učinak, predlaže se da se vrijednosti za aktiviranje mehanizma unaprijed utvrde kako bi se izbjegli dugotrajni postupci donošenja odluka koji bi mogli znatno odgoditi njegovu aktivaciju i namjeravani učinak ograničavanja cijena. Nakon što se ispune uvjeti za njegovu aktivaciju, mehanizam za korekciju tržišta trebao bi se primjenjivati automatski.

Sigurnosna gornja granica za budućnosnice TTF-a pažljivo je osmišljena kako ne bi utjecala na formiranje cijena na drugim regionalnim tržištima plina. Razlog je to što na cjenovne signale tih drugih tržišta manje utječu trenutačna uska grla u ponovnom uplinjavanju i transportu koja obilježavaju nizozemsko plinsko čvorište, a time i TTF.

Cilj je instrumenta ublažiti razdoblja prekomjernih cijena, ali ne i strukturno promijeniti razinu cijena. Događaji u kolovozu 2022. mogu poslužiti kao referentna vrijednost za određivanje razine intervencije.

Dostupni podaci pokazuju da je u razdoblju od 22. do 31. kolovoza razlika u cijeni između promptnih cijena TTF-a za mjesec unaprijed i ukapljenog prirodnog plina bila veća od 57 EUR/MWh. Cijene izvedenica s najkraćim dospelom dosegly su razine veće od 300 EUR. Cilj mehanizma za korekciju tržišta trebao bi biti izbjegavanje neuobičajenih cijena na razini dostignutoj prošlog kolovoza.

Gornja granica osmišljena je da se aktivira samo u iznimnim okolnostima kako bi se reagiralo na potencijalne kratkotrajne epizode stvarnih prekomjernih cijena kako se ne bi povećala potrošnja prirodnog plina. Naime, kad su cijene „prekomjerne”, elastičnost potražnje trebala bi biti vrlo niska i ne očekuje se da bi kratkotrajna dodatna povećanja cijena spriječena zahvaljujući gornjoj granici dovela do znatnog smanjenja potrošnje. Naposljetku, svrha mehanizma nije strukturno snižavanje cijena, jer bi to, kad bi se prenijelo na krajnje potrošače, moglo dovesti do veće potrošnje plina.

prekomjernih cijena plina, uzimajući u obzir zaštitne mjere iz članka 23. stavka 2. Nacrta uredbe Vijeća predloženog 18. listopada 2022.,”.

⁷ Člankom 23. stavkom 2. Prijedloga iz listopada predviđa se da budući mehanizam za korekciju tržišta mora biti u skladu sa sljedećim zaštitnim mjerama: ne smije se nanositi šteta OTC trgovanju plinom; ne smije se ugrožavati Unijina sigurnost opskrbe plinom; mora postojati veza s napretkom u ostvarivanju ciljeva uštede plina; ne smije se dovesti do ukupnog povećanja potrošnje plina; koncept mora biti takav da ne onemogućuje tržišno bazirane protoke plina unutar EU-a; ne smije se utjecati na stabilnost i uredno funkcioniranje tržišta energetskih izvedenica; i moraju se uzeti u obzir tržišne cijene plina na različitim organiziranim tržištima u Uniji.

Sigurnosna gornja granica primjenjivat će se samo na jedan proizvod kreditne budućnosnice (proizvodi TTF-a s najkraćim dospeljem). Čak i kad se aktivira sigurnosna gornja granica, tržišni operateri i dalje će moći nabaviti plin na promptnom tržištu putem izvedenica s dužim dospeljem i izvanburzovnih transakcija na koje mehanizam ne utječe izravno. Stoga se ne može očekivati da će aktivacija mehanizma dovesti do „racioniranja” plina ili ugroziti sigurnost opskrbe.

Učinkovite zaštitne mjere ugrađene su u mehanizam za korekciju tržišta, kao što su visoke gornje granice za intervenciju ili pomno praćenje kojim se omogućuje prekid mehanizma u slučaju da počne negativno utjecati na sigurnost opskrbe.

S obzirom na moguće promjene situacije na tržištu i kako bi se moglo reagirati na moguće neželjene negativne posljedice ograničenja cijena, u prijedlog su ugrađene učinkovite zaštitne mjere kojima se jamči da se mehanizam može suspendirati u bilo kojem trenutku ako bi doveo do ozbiljnih poremećaja na tržištu ili do očitog rizika od takvih poremećaja, koji bi utjecali na sigurnost opskrbe i protok plina unutar EU-a. Sigurnosna gornja granica automatski bi se deaktivirala ako dnevni pregled pokaže da uvjeti za njezinu aktivaciju više ne postoje. Pri procjeni učinaka mehanizma trebalo bi uzeti u obzir i usklađenost s ciljevima EU-a u pogledu smanjenja potražnje.

IV. DOSLJEDNOST S POSTOJEĆIM ODREDBAMA POLITIKE U TOM PODRUČJU

Europska komisija predstavila je 23. ožujka 2022. komunikaciju naslovljenu „Sigurnost opskrbe i osiguravanje priuštivih cijena energije: opcije za neposredne mjere i priprema za sljedeću zimu” (COM(2022) 138 final), u kojoj je iznesen cilj osiguravanja opskrbe plinom uz razumne troškove počevši od sljedeće zime. U Komunikaciji se regulatorno postavljanje gornje granice ili prilagođavanje cijene plina navodi kao opcija koju se može razmotriti za ublažavanje naglog porasta cijena energije. U kontekstu rastuće krize, Europska komisija objavila je u listopadu 2022. Komunikaciju u kojoj ponovno potvrđuje da su za rješavanje problema visokih cijena energije potrebne ciljane i koordinirane mjere. U toj je komunikaciji Komisija predložila uspostavu mehanizma za ograničavanje cijena putem glavne europske burze plina, TTF-a, koji bi se aktivirao po potrebi. Trenutačnim prijedlogom mehanizma za korekciju tržišta za ublažavanje učinka iznimno visokih cijena plina dopunjuju se mjere koje je Komisija utvrdila u svojim komunikacijama.

Ovim se prijedlogom ne dovode u opasnost ciljevi i načela Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama za zaštitu sigurnosti opskrbe plinom. Prijedlogom se osigurava da, u slučaju izvanrednog stanja na regionalnoj razini ili razini Unije, mehanizam za korekciju tržišta neće neopravdano ograničavati protok plina na unutarnjem tržištu, čime bi se ugrozila sigurnost opskrbe plinom u Uniji.

Ovaj prijedlog dio je skupine mjera za rješavanje trenutačne energetske krize koje je Vijeće donijelo proteklih mjeseci.

Konkretno, ovaj je prijedlog usko povezan s Uredbom Vijeća (EU) 2022/1369 i usklađen s njezinim ciljevima. Njime se posebno osigurava da Komisija može suspendirati mehanizam za korekciju tržišta ako on negativno utječe na napredak u provedbi cilja smanjenja potrošnje plina u skladu s člankom 3. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 ili vodi do ukupnog povećanja potrošnje plina, na temelju podataka o potrošnji plina i smanjenju potražnje koje su dostavile države članice u skladu s člankom 8. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369.

Osim toga, redovito i učinkovito praćenje i izvješćivanje ključni su za procjenu napretka koji su države članice ostvarile u provedbi dobrovoljnih i obveznih mjera za smanjenje potražnje. U tu svrhu, uz mjere praćenja i izvješćivanja predviđene Uredbom Vijeća (EU) 2022/1369, države članice moraju najkasnije dva tjedna nakon korekcije tržišta obavijestiti Komisiju o mjerama koje su poduzele kako bi smanjile potrošnju plina i električne energije kao odgovor na tu korekciju, osim ako Komisija donese odluku o suspenziji. Smanjenje potražnje u cijeloj Uniji izraz je načela solidarnosti, koje je sadržano u Ugovoru.

Kako bi se osiguralo da korekcija tržišta ne umanjuje težnju ka smanjenju potražnje, nakon aktivacije mehanizma za korekciju tržišta trebao bi uslijediti prijedlog Komisije da se ciljevi smanjenja potražnje predviđeni Uredbom Vijeća (EU) 2022/1369 produlje na razdoblje nakon 31. ožujka 2023.

Države članice trebale bi moći slobodno odabrati odgovarajuće mjere za postizanje smanjenja potražnje. Pri utvrđivanju odgovarajućih mjera za smanjenje potražnje države članice trebale bi razmotriti primjenu mjera koje je Komisija utvrdila u svojoj komunikaciji od 20. srpnja 2022. naslovljenoj „Štednja plina za sigurnu zimu”.

Nadalje, ovim se prijedlogom dopunjuju ciljevi mehanizma za upravljanje unutardnevnom volatilnosti kako bi se riješio problem kratkoročne volatilnosti tržišta kako je utvrđeno u članku 15. Prijedloga iz listopada te se ACER zadužuje da izrađuje i objavljuje dnevnu referentnu vrijednost za UPP kako bi se poboljšala reprezentativnost indeksa kako je utvrđeno u članku 18. Prijedloga iz listopada. Iako je u Prijedlogu iz listopada predviđen instrument za ograničavanje ekstremnih promjena u kratkom vremenskom razdoblju (sustav za prekid trgovanja), to nije dovoljno za rješavanje problema, što se vidjelo u kolovozu 2022., pa se ovim prijedlogom u tom pogledu dopunjuje Prijedlog iz listopada.

Nadalje, ovaj je prijedlog u skladu s ciljevima europskog zelenog plana, posebno s osiguravanjem sigurne i cjenovno pristupačne opskrbe energijom u EU-u. U tu je svrhu predviđen mehanizam kojim će se ublažiti učinci iznimno visokih cijena plina na potrošače u EU-u i države članice, no istodobno je osmišljen tako da ne uzrokuje strukturno snižavanje cijena koje bi, ako se prenese na krajnje potrošače, moglo dovesti do veće potrošnje plina.

V. DOSLJEDNOST U ODNOSU NA DRUGE POLITIKE UNIJE

Prijedlog je u skladu s drugim politikama Unije, posebno s pravilima o politici unutarnjeg tržišta, uključujući pravila o tržišnom natjecanju i pravila koja se odnose na financijska tržišta. Konkretno, njime se nadopunjuje Uredba o infrastrukturi europskog tržišta (EMIR), čiji je cilj smanjenje sistemskog rizika, povećanje transparentnosti na OTC tržištu i očuvanje financijske stabilnosti, kao i Financijska uredba (npr. MiFID II), kojom se zahtijeva da uređena tržišta uspostave niz mehanizama za ograničavanje znatne volatilnosti financijskih tržišta i sprečavanje pogrešnih obrazaca trgovanja. Prijedlogom se neopravdano ne zadiru u načela prava tržišnog natjecanja. Konkretno, mehanizam za korekciju tržišta osmišljen je tako da se intervencija ograniči na situacije prekomjernih cijena, u kojima indeks TTF-a više ne pruža odgovarajuću zamjensku vrijednost za cijene koje točno odražavaju tržišnu dinamiku u Europi.

IV. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

1. Pravna osnova

Pravna je osnova za ovaj privremeni instrument članak 122. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”). Mjere u skladu s člankom 122. stavkom 1. UFEU-a moraju

odgovoriti na izvanrednu ili iznimnu situaciju koja uzrokuje ozbiljne poteškoće u gospodarstvu država članica, posebno ako se pojave smetnje u opskrbi energijom koje se ne mogu riješiti redovnim mjerama. Nadalje, mjere se moraju poduzeti u duhu solidarnosti i moraju biti strogo privremene.

Ovaj prijedlog, kao i prethodne privremene krizne mjere koje je Vijeće donijelo proteklih mjeseci, bavi se ozbiljnom gospodarskom krizom koja je, među ostalim, posljedica poteškoća u opskrbi energijom. Mehanizam za korekciju tržišta privremene je prirode.

2. Solidarnost

Zbog ruske agresije na Ukrajinu cijene plina dosegnule su nezabilježenu razinu s ekstremnim povećanjima, posebno u kolovozu 2022. Volatilnost tržišta plina, nezapamćeno visoke cijene i nagla povećanja cijena utjecali su na različite države članice na nejednak način. Međutim, neizravni učinci povećanja cijena, kao što su povećanje cijena energije i inflacija, pogađaju sve države članice.

Kad je riječ o nedostacima u sustavu formiranja cijena, oni imaju različitu ulogu u različitim državama članicama; naime, povećanja cijena su izraženija u nekim državama članicama (npr. u državama članicama srednje Europe) nego u drugim (npr. državama članicama na periferiji ili s drugim mogućnostima opskrbe). Kako bi se izbjeglo fragmentirano djelovanje koje bi moglo dovesti do podjele integriranog tržišta plina EU-a, potrebno je zajedničko djelovanje u duhu solidarnosti. To je ključno i za sigurnost opskrbe u Uniji.

Osim toga, zajedničkim zaštitnim mjerama, koje bi mogle biti potrebnije u državama članicama bez alternativnih izvora opskrbe nego u onima s više alternativa, osigurava se koordinirani pristup kao izraz energetske solidarnosti, koja je nedavno potvrđena kao temeljno načelo prava EU-a⁸.

Naime, iako su financijski rizici i koristi vrlo različiti za različite države članice, mehanizam za korekciju tržišta predstavlja kompromis u duhu solidarnosti, u kojem su sve države članice suglasne doprinijeti korekciji tržišta i prihvatiti ista ograničenja za formiranje cijena, iako se razina lošeg funkcioniranja mehanizma formiranja cijena i financijski učinci cijena TTF-a na gospodarstvo razlikuju u različitim državama članicama.

Mehanizam za korekciju tržišta stoga bi ojačao solidarnost Unije u izbjegavanju prekomjernih cijena, koje su za mnoge države članice neodržive čak i tijekom kratkih razdoblja. Predloženom mjerom pomoći će se u nastojanjima da poduzeća za opskrbu plinom iz svih država članica mogu kupovati plin po razumnim cijenama u duhu solidarnosti.

3. Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Mjere planirane u okviru ove inicijative u skladu su s načelom supsidijarnosti. Zbog integrirane prirode tržišta plina i financijskih tržišta djelovanje na razini Unije najdjelotvorniji je način rješavanja problema ekstremno visokih cijena na razini Unije.

Sudionici na tržištu u EU-u upotrebljavaju TTF kao referentnu vrijednost jer je to najlikvidnije čvorište trgovanja plinom u Europi i smatrano je reprezentativnim za cijelo tržište. Međutim, vanjski čimbenici otežavaju funkcioniranje tržišta, a posebno funkciju referentne vrijednosti TTF-a kao objektivnog parametra za kupce plina diljem Europe. Stoga je potreban koordinirani

⁸ Presuda Suda od 15. srpnja 2021., Njemačka protiv Poljske, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

pristup na razini EU-a kako bi se mogle riješiti iznimne situacije u kojima TTF ne može pravilno funkcionirati kao odgovarajuća referentna vrijednost za sudionike na tržištu diljem EU-a.

S obzirom na dosad nezabilježenu prirodu krize opskrbe plinom i njezine prekogranične učinke, djelovanje na razini Unije opravdano je jer države članice same ne mogu dovoljno djelotvorno ukloniti rizik od ozbiljnih gospodarskih poteškoća koje proizlaze iz naglog rasta cijena energije i znatnih poremećaja u opskrbi. Samo djelovanjem EU-a u duhu solidarnosti među državama članicama može se osigurati da nagli porast cijena energije neće dovesti do trajne štete za građane i gospodarstvo.

Zbog opsega i učinaka ove mjere njezin se cilj na bolji način može ostvariti na razini Unije te stoga Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji.

4. Proporcionalnost

S obzirom na geopolitičku situaciju bez presedana i znatnu prijetnju građanima i gospodarstvu EU-a, postoji jasna potreba za koordiniranim djelovanjem.

Zabrana izvršenja izvedenica TTF-a s najkraćim dospijećem koje premašuju gornju granicu iz ovog prijedloga prikladno je sredstvo za izbjegavanje tih pretjerano visokih cijena diljem Europe, među ostalim i na drugim tržištima u EU-u.

Ograničenja trgovanja uobičajena su značajka na uređenim tržištima kako bi se djelovalo u slučaju problema s mehanizmima formiranja cijena koji bi mogli dovesti do štetnih učinaka za potrošače. Takav mehanizam postoji, na primjer, na tržištima električne energije u EU-u (vidjeti npr. članak 10. Uredbe (EU) 2019/943), a može se naći i na tržištima izvan Unije, primjerice u SAD-u. Na primjer, Čikaška burza robe (CME), na kojoj se trguje budućnosnicama prema indeksu Henry Hub, ima ograničenja cijena i raspon cijena. Ograničenja cijena najveći su raspon cijena koji je dopušten za budućnosnice tijekom svakog dana trgovanja.

Nadalje, svrha mehanizma nije intervenirati u normalno međudjelovanje ponude i potražnje niti ograničiti uobičajeno određivanje cijena. Mehanizam se može aktivirati samo u vrlo iznimnim situacijama u kojima povećanje cijena na TTF-u nije povezano s cijenama na drugim burzama, što trenutačno dovodi u pitanje njihovu prikladnost kao referentne cijene.

Mehanizam korekcije tržišta aktivirat će se samo u iznimnim okolnostima na strogo ograničeno vrijeme. To vjerojatno neće značajno utjecati na likvidnost u drugim čvorištima. Ugovorima TTF-a trguje se i na tim tržištima radi zaštite od rizika, no ograničenja cijena sudionicima na tržištu mogu poslužiti kao pokazatelj za strategije zaštite od rizika kako bi se u budućnosti mogli zaštititi od visokih cijena. Kontinentalna tržišta bez pristupa UPP-u ostala su blisko usklađena s TTF-om, pa će svako ograničenje cijene TTF-a imati ograničen učinak na njihovu likvidnost.

Nadalje, ograničenje trgovanja odmah će se deaktivirati kada te iznimne okolnosti prestanu postojati. Osim toga, uz mehanizam za korekciju tržišta osmišljen je i opsežan skup zaštitnih mjera kojima se omogućuje suspenzija mehanizma ako dođe do nenamjernih poremećaja na tržištu koji bi negativno utjecali na sigurnost opskrbe i tokove unutar EU-a. Naposljetku, mjera ne utječe neopravdano na prava sudionika na tržištu da nastave poslovati jer ograničenje trgovanja neće utjecati na prava sudionika na tržištu da sklapaju bilateralne transakcije ili OTC transakcije.

Stoga intervencija ne prelazi ono što je nužno za postizanje željenog cilja politike te je stoga proporcionalna. Mehanizam za korekciju tržišta prikladan je instrument koji je potreban i razmjeran za postizanje cilja ublažavanja učinka neuobičajeno visokih cijena plina.

5. Odabir instrumenta

Uzimajući u obzir dimenziju energetske krize i razmjer njezina društvenog, gospodarskog i financijskog učinka, Komisija smatra da je prikladno djelovati uredbom općeg područja primjene koja se izravno i odmah primjenjuje. Tako bi se uspostavio brz i ujednačen mehanizam za suradnju na razini Unije.

V. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

1. Savjetovanja s dionicima

Zbog hitnosti izrade Prijedloga kako bi ga Vijeće moglo pravodobno donijeti, nije bilo moguće provesti savjetovanje s dionicima.

Međutim, 7. rujna održan je poseban seminar s državama članicama i dionicima o mogućim hitnim intervencijama na tržištima plina.

Seminar o mehanizmu za korekciju tržišta s ključnim sudionicima na tržištu i državama članicama održan je 7. studenoga 2022. kako bi se utvrdili najprikladniji daljnji koraci. Rasprave s državama članicama održane su i na sastancima radne skupine Vijeća nakon Komisijina prijedloga od 18. listopada 2022. o novim mjerama za zajedničku nabavu plina, mehanizmima za ograničavanje cijena i transparentnu upotrebu infrastrukture, kao i o solidarnosti među državama članicama i upravljanju potražnjom.

Time je omogućeno utvrđivanje relevantnih zaštitnih mjera kako bi se mogući rizici koji proizlaze iz mehanizma sveli na najmanju moguću mjeru.

2. Temeljna prava

Korektivni mehanizam za tržište privremen je i aktivira se samo ako su ispunjeni određeni uvjeti. Ti su uvjeti odraz situacije koja je štetna za gospodarstvo Unije i njezinu energetsku sigurnost te ih se stoga ne smije zanemariti. Osim toga, mehanizam za korekciju tržišta sadržava čvrste zaštitne mjere kojima bi se spriječilo da se pojavi bilo kakav problem povezan s temeljnim pravima. Sastavni dio je mehanizam deaktivacije kojim se korekcija tržišta okončava ako više nije opravdana stanjem na tržištu prirodnog plina. Čak i ako postoje uvjeti koji opravdavaju aktivaciju mehanizma za korekciju tržišta, Uredbom je predviđena mogućnost suspenzije mehanizma ako dođe do nenamjernih poremećaja na tržištu. Komisija je obvezna donijeti odluke o suspenziji u slučaju nenamjernih poremećaja na tržištu.

Stoga je mehanizam za korekciju tržišta proporcionalan i opravdan jer ne utječe više nego što je potrebno na temeljna prava kao što je sloboda poduzetništva s obzirom na učinak koji bi nedjelovanje imalo na gospodarstvo Unije i njezinu energetsku sigurnost.

VI. UTJECAJ NA PRORAČUN

Utjecaj na proračun EU-a povezan s ovim prijedlogom odnosi se na ljudske resurse Glavne uprave (GU) Europske komisije za energetiku.

Taj novi mehanizam podrazumijeva praćenje, među ostalim funkcioniranja tržišta robe i sigurnosti opskrbe, koje trenutačno nije jedna od uloga Komisije. Zbog razine odgovornosti povezane s tom zadaćom od ključne je važnosti osigurati odgovarajuću potporu službi Komisije, dodjeljivanjem veće uloge Glavnoj upravi za energetiku, posebno u području praćenja i procjene financija i tržišta (6FTE). Potpora ACER-a u praćenju, aktivaciji i suspenziji mehanizma za korekciju tržišta bit će ključna za njegovu učinkovitu provedbu. Stoga se utjecaj na proračun EU-a povezan s ovim prijedlogom odnosi i na ljudske resurse i druge administrativne rashode ACER-a (6 jedinica ekvivalenta punog radnog vremena).

VII. DRUGI ELEMENTI

Nije relevantno.

Prijedlog

UREDBE VIJEĆA

o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 122. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke,

budući da:

- (1) Neizazvana i neopravdana vojna agresija Ruske Federacije na Ukrajinu i dosad nezabilježeno smanjenje opskrbe država članica prirodnim plinom iz Ruske Federacije ugrožavaju sigurnost opskrbe u Uniji i njezinim državama članicama. Ruska Federacija služi se plinom kao oružjem i manipulira tržištem namjernim prekidima protoka plina, što je dovelo do naglog porasta cijena energije u Uniji. Promjena putova opskrbe, koja dovodi do zagušenja u europskoj plinskoj infrastrukturi, potreba za pronalaženjem alternativnih izvora opskrbe plinom i sustavi formiranja cijena koji nisu prilagođeni situaciji šoka u opskrbi pridonijeli su nestabilnosti i povećanju cijena. Više cijene prirodnog plina ugrožavaju gospodarstvo Unije stalnom visokom inflacijom zbog viših cijena električne energije, zbog čega slabi kupovna moć potrošača, kao i povećanjem troškova proizvodnje, posebno u energetski intenzivnim industrijama, te tako ozbiljno ugrožavaju sigurnost opskrbe.
- (2) Cijene prirodnog plina 2022. bile su iznimno nestabilne, a neke su referentne vrijednosti u kolovozu 2022. dosegnule rekordnu razinu. Neuobičajena razina cijena prirodnog plina zabilježena u kolovozu 2022. rezultat je više čimbenika, uključujući labilnu ravnotežu između ponude i potražnje povezanu s ponovnim punjenjem skladišta i smanjenjem protoka plina u plinovodima, strah od daljnjih poremećaja u opskrbi i manipuliranja tržištem koje Rusija provodi te mehanizam formiranja cijena koji nije bio prilagođen takvim ekstremnim promjenama ponude i potražnje i koji je još pogoršao prekomjerno povećanje cijena. Tijekom prethodnog desetljeća cijene su bile u rasponu od 5 EUR/MWh do 35 EUR/MWh, a sad su europske cijene prirodnog plina dosegnule razine 1 000 % više od ranijih prosječnih cijena u Uniji. Plinskim budućnosnicama na nizozemskom TTF -u (tromjesečni proizvodi) na burzi ICE Endex⁹ trgovalo se po cijenama nešto nižima od 350 EUR/MWh, a cijene plina TTF-a za dan unaprijed kojim se

⁹ ICE ENDEX jedna je od glavnih burza energije u Europi. Za plin osigurava uređeno trgovanje budućnosnicama i opcijama na nizozemskom trgovinskom čvorištu Title Transfer Facility (TTF).

trgovalo na EEX-u dosegnule su 316 EUR/MWh. Nikada ranije cijene plina nisu dosegnule razine poput onih zabilježenih u kolovozu 2022.

- (3) Nakon štete na plinovodu Sjeverni tok 1, koja je vjerojatno uzrokovana sabotажom u rujnu 2022., nije izgledno da će se u bliskoj budućnosti opskrba Unije plinom iz Rusije nastaviti na predratnim razinama. Europski potrošači i poduzeća i dalje su izloženi očitoj riziku od daljnjih mogućih gospodarski štetnih skokova cijena plina. Nepredvidivi događaji, kao što su nesreće, sabotажa plinovoda, oluje koje ometaju opskrbu Europe plinom ili drastično povećavaju potražnju, mogu ugroziti sigurnost opskrbe. Tržišne napetosti i nervoza, izazvane strahom od iznenadne nestašice, vjerojatno će potrajati i nakon ove zime, tj. i sljedeće godine jer se očekuje da će prilagodba šokovima u opskrbi i uspostava novih veza za opskrbu i infrastrukture trajati godinu dana ili dulje.
- (4) Title Transfer Facility („TTF”) u Nizozemskoj obično se smatra „standardnom” zamjenskom vrijednošću za određivanje cijena na europskim tržištima plina. Razlog tomu je njegova obično visoka likvidnost, koja je posljedica nekoliko čimbenika, među ostalim zemljopisnog položaja, koji mu je u predratnom okruženju omogućio primanje prirodnog plina iz nekoliko izvora, uključujući znatne količine iz Rusije. Stoga se u velikoj mjeri upotrebljava kao referentna cijena u formulama za određivanje cijena u ugovorima o opskrbi plinom i kao cjenovna osnova za operacije zaštite od rizika ili transakcije s izvedenicama u cijeloj Uniji, među ostalim u čvorištima koja nisu izravno povezana s TTF-om. Prema tržišnim podacima na čvorištu TTF odvijalo se oko 80 % trgovine prirodnim plinom u Europskoj uniji i Ujedinjenoj Kraljevini zajedno u prvih osam mjeseci 2022.
- (5) Međutim, disruptivne promjene na energetske tržištima EU-a od veljače 2022. utjecale su na funkcioniranje i djelotvornost tradicionalnih mehanizama formiranja cijena na veleprodajnom tržištu plina, posebno na referentnu vrijednost TTF-a. Iako je TTF u prošlosti bio dobra zamjenska vrijednost za cijene plina u drugim regijama Europe, od travnja 2022. razdvojio se od cijena u drugim čvorištima i trgovinskim mjestima u Europi, kao i od procjena cijena koje agencije za izvješćivanje o cijenama provode za uvoz ukapljenog prirodnog plina (UPP). To se prije svega dogodilo jer plinski sustav sjeverozapadne Europe ima posebna infrastrukturna ograničenja, u pogledu transporta plinovodima (zapad–istok) i u pogledu kapaciteta ponovnog uplinjavanja UPP-a. Takva su ograničenja djelomično bila odgovorna za opće povećanje cijena plina od početka krize u Europi nakon što je Rusija počela koristiti energiju kao oružje. Neuobičajena razlika između TTF-a i drugih regionalnih čvorišta u kolovozu 2022. upućuje na to da u trenutačnim posebnim tržišnim okolnostima TTF možda nije dobra zamjenska vrijednost za stanje na tržištu izvan sjeverozapadne Europe, u kojoj se tržišta suočavaju s infrastrukturnim ograničenjima. Tijekom nestašice na tržištu sjeverozapadne Europe druga regionalna tržišta izvan tog područja mogu imati povoljnije tržišne uvjete i stoga na njih neopravdano utječe indeksacija ugovora s TTF-om. Stoga je, iako TTF i dalje ostvaruje svoj cilj uravnoteženja ponude i potražnje u sjeverozapadnoj Europi, potrebno djelovati kako bi se ograničio učinak koji neuobičajene pojave prekomjernih cijena TTF-a imaju na druga regionalna tržišta u EU-u.
- (6) Dostupne su različite mjere za rješavanje problema s trenutačnim mehanizmima formiranja cijena. Jedna je od mogućnosti za europska poduzeća pogođena nedavnim poremećajima na tržištu i nedostacima sustava formiranja cijena ponovno pregovarati o postojećim ugovorima koji se temelje na TTF-u. Budući da su referentne cijene povezane s budućnosnicama TTF-a relevantne na drukčiji način nego u prošlosti i nisu nužno reprezentativne za stanje na tržištu plina izvan sjeverozapadne Europe, određeni kupci mogu pokušati riješiti trenutačne probleme povezane s formiranjem cijena i referentnom

vrijednošću TTF-a ponovnim pregovaranjem sa svojim ugovornim partnerima, bilo pod izričitim uvjetima ugovora ili u skladu s općim načelima ugovornog prava.

- (7) Isto tako, uvozna trgovačka društva ili države članice koje djeluju u njihovo ime mogu surađivati s međunarodnim partnerima kako bi ponovno pregovarali o postojećim ugovorima o opskrbi ili postigli dogovor o novim ugovorima o opskrbi s prikladnijim formulama za određivanje cijena prilagođenima trenutačnoj situaciji volatilnosti. Koordinirana kupnja putem informatičkog alata utvrđenog Uredbom (EU) [XXXX/2022] mogla bi omogućiti snižavanje cijene uvoza energije, čime bi se smanjila potreba za intervencijom na tržištu.
- (8) Usto, regulacija financijskih tržišta već uključuje određene zaštitne mjere za ograničavanje epizoda ekstremne volatilnosti, na primjer zahtjev da se na mjestima trgovanja uspostave tzv. sustavi za prekid trgovanja, kojima se na nekoliko sati ograničavaju ekstremna povećanja cijena. Mehanizam za upravljanje unutardnevnom volatilnošću, uveden člancima od 15. do 17. Uredbe Vijeća (EU) [XXXX/2022], doprinosi ograničavanju ekstremne volatilnosti cijena na tržištima energetske izvedenice u jednom danu. Međutim, ti mehanizmi djeluju samo kratkoročno i nisu namijenjeni sprečavanju da tržišne cijene dosegnu određene prekomjerne razine.
- (9) Smanjenje potražnje dodatan je važan element za rješavanje problema ekstremnih skokova cijena. Smanjenje potražnje za plinom i električnom energijom može smanjiti tržišne cijene i tako doprinijeti ublažavanju problema s neuobičajeno visokim cijenama plina. Stoga bi se ovom Uredbom, u skladu sa Zaključcima Europskog vijeća od 21. listopada 2022., trebao pružiti djelotvoran mehanizam kojim bi se osiguralo da se potencijal smanjenja potražnje iskoristi u najvećoj mogućoj mjeri te da aktivacija mehanizma ne dovede do povećane upotrebe plina.
- (10) Postojećim mjerama mogu se rješavati neki od elemenata koji uzrokuju probleme s formiranjem cijena na tržištima plina, ali se ne jamči trenutačno i dovoljno pouzdano rješenje aktualnih problema.
- (11) Stoga je potrebno uspostaviti privremeni mehanizam za korekciju tržišta za transakcije s prirodnim plinom na tržištu izvedenice TTF-a za mjesec unaprijed kao instrument protiv pretjerano visokih cijena plina s trenutačnim učinkom.
- (12) U Zaključcima Europskog vijeća od 21. listopada 2022. Komisiji je dan mandat da predloži zakonodavni akt za mehanizam za korekciju tržišta koji bi se trebao temeljiti na člancima 23. i 24. Komisijina Prijedloga uredbe Vijeća o jačanju solidarnosti koje se temelji na boljoj koordinaciji nabave plina, prekograničnim razmjenama plina i pouzdanim referentnim vrijednostima cijena od 18. listopada 2022. („Prijedlog iz listopada”).
- (13) Osnovne kriterije i zaštitne mjere utvrđene u Zaključcima Europskog vijeća od 21. listopada 2022. i u člancima 23. i 24. Prijedloga iz listopada trebalo bi uzeti u obzir pri osmišljavanju mehanizma za korekciju tržišta. Usto bi ih trebalo upotrijebiti tako da se zajamči da će moguća aktivacija mehanizma za korekciju tržišta biti prekinuta ako više ne postoje uvjeti za njegovu aktivaciju ili ako dođe do nenamjernih poremećaja na tržištu.
- (14) Kako bi se izbjegli znatni poremećaji na tržištu i poremećaji u ugovorima o opskrbi, što bi moglo dovesti do ozbiljnih rizika za sigurnost opskrbe, mehanizam za korekciju tržišta trebao bi biti osmišljen tako da ispunjava dva osnovna kriterija: da djeluje kao djelotvoran instrument protiv epizoda izvanredno visokih cijena plina i da se aktivira samo ako cijene dosegnu iznimne razine u usporedbi sa svjetskim tržištima.

- (15) Intervencija u okviru mehanizma za korekciju tržišta trebala bi biti ograničena na uklanjanje najvažnijih nedostataka u formiranju cijena. Cijena namire TTF-a za mjesec unaprijed za izvedenice daleko je najčešće korištena referentna vrijednost u ugovorima o opskrbi plinom u cijelom EU-u. Druge referentne vrijednosti ne pogađaju isti problemi, koji uglavnom proizlaze iz uskih grla u kapacitetima u središnjoj Europi. Referentni broj TTF-a za mjesec unaprijed ne upotrebljavaju samo mnogi trgovci u svojim izvedenicama, nego često i poduzeća za opskrbu plinom u svojim ugovorima o opskrbi. Stoga je primjereno ograničiti intervenciju na cijenu namire TTF-a za mjesec unaprijed.
- (16) Uvođenje mehanizma za korekciju tržišta trebalo bi tržištu odaslati jasnu poruku da EU neće prihvatiti prekomjerne cijene koje su posljedica manjkavog formiranja cijena. Time bi se također trebala pružiti sigurnost sudionicima na tržištu u pogledu pouzdanih ograničenja za trgovanje plinom te bi se mogla ostvariti znatna gospodarska ušteda i za poduzeća i za kućanstva, koja ne bi više bila toliko izložena epizodama prekomjernih cijena energije.
- (17) Mehanizmom bi se trebala uvesti sigurnosna gornja granica za cijenu izvedenica TTF-a za mjesec unaprijed. Gornju granicu trebalo bi aktivirati ako cijena TTF-a dosegne unaprijed utvrđenu razinu i ako povećanje cijena ne odgovara sličnom povećanju na razini regionalnih ili svjetskih tržišta. Sigurnosna gornja granica trebala bi osigurati da se nakon aktivacije mehanizma ne prihvaćaju nalozi za trgovanje s cijenama višima od 275 EUR te bi trebala ostati stabilna određeno vrijeme kako bi se osigurala minimalna predvidljivost intervencije. Time se nastoje izbjeći nedostaci gornje granice s dnevnim promjenama, koja bi sudionicima na tržištu bila manje transparentna i teže predvidiva, zbog čega bi teže mogli prilagoditi svoja očekivanja za budućnost. Unaprijed definirana sigurnosna gornja granica omogućuje sudionicima na tržištu da u skladu s njom prilagode svoja očekivanja u pogledu budućeg razvoja cijena. Međutim, mehanizam za korekciju tržišta trebao bi imati dinamične elemente. Dinamična tržišna kretanja trebalo bi uzeti u obzir tako da se redovito provode preispitivanja te da se predvidi mogućnost deaktivacije ograničenja trgovanja u bilo kojem trenutku. Pri aktivaciji bi trebalo uzeti u obzir i razliku, koja s vremenom može varirati, između Europskog indeksa za određivanje cijene plina na promptnom tržištu TTF-a i referentne cijene, određene na temelju prosječne cijene iz procjena cijena UPP-a povezanih s europskim trgovinskim čvorištima.
- (18) Kako bi se izbjegli rizici da ograničenje trgovanja za cijenu izvedenica TTF-a za mjesec unaprijed dovede do nezakonitog tajnog dogovaranja među opskrbljivačima ili trgovcima prirodnim plinom, financijski regulatori, ACER i tijela nadležna za tržišno natjecanje trebali bi posebno pažljivo promatrati tržišta izvedenica za plin i energiju tijekom aktivacije mehanizma za korekciju tržišta.
- (19) Mehanizam za korekciju tržišta trebao bi biti privremene prirode i trebalo bi ga aktivirati samo kako bi se ograničilo vladanje iznimno visokih cijena prirodnog plina koje nisu povezane s cijenama na drugim burzama plina. U tu bi svrhu trebalo ispuniti dva kumulativna uvjeta za aktivaciju mehanizma za korekciju tržišta.
- (20) Mehanizam za korekciju tržišta trebao bi se aktivirati samo kad cijene namire za izvedenice TTF-a s najkraćim dospeljem dostignu unaprijed određenu iznimno visoku razinu. Stoga bi na temelju prošlih iskustava, kao što je izniman porast cijena zabilježen u kolovozu 2022., trebalo odrediti razine cijena na kojima bi se trebao aktivirati mehanizam za korekciju tržišta. Dostupni podaci pokazuju da je u kolovozu 2022. razlika u cijeni između promptnih cijena TTF-a za mjesec unaprijed i cijena UPP-a bila veća od 57 EUR/MWh. Cijene izvedenica s najkraćim dospeljem dosegnule su razine više od

300 EUR. Cilj mehanizma za korekciju tržišta trebao bi biti izbjegavanje neuobičajenih cijena na razini dostignutoj prošlog kolovoza.

- (21) Nadalje, mehanizam za korekciju tržišta trebao bi se aktivirati samo kad cijene TTF-a dosegnu razine koje su znatno i neuobičajeno visoke u usporedbi s cijenama UPP-a. Ako se cijene na svjetskim tržištima povećavaju jednakom brzinom i u jednakoj mjeri kao cijene TTF-a, aktivacija mehanizma za korekciju tržišta mogla bi spriječiti kupnju zaliha na svjetskim tržištima, što bi moglo ugroziti sigurnost opskrbe. Stoga bi se mehanizam za korekciju tržišta trebao aktivirati samo u situacijama u kojima su cijene TTF-a dulje vremena znatno više od cijena na svjetskim tržištima. Isto tako, ako se cijene na svjetskim tržištima povećaju nakon aktivacije mehanizma, a razlika u odnosu na cijene TTF-a se smanji ili nestane, mehanizam bi se trebao automatski deaktivirati kako bi se izbjegao rizik za sigurnost opskrbe.
- (22) UPP je odgovarajuća zamjenska vrijednost za kretanja cijena plina na globalnoj razini. Za razliku od plina iz plinovoda, UPP-om se trguje na svjetskom tržištu. Na njegove cijene, na primjer na burzama na Sredozemlju ili sjeverozapadu, izravno utječe razvoj globalnog tržišta UPP-a pa su one obično bliže razini cijena na svjetskom tržištu nego referentnim vrijednostima povezanim s plinom iz plinovoda. Cijene UPP-a na sredozemnim ili sjeverozapadnim burzama odgovarajući su pokazatelj temelji li se ekstremno povećanje cijena na promjenama potražnje ili ponude ili na nepravilnom funkcioniranju mehanizma formiranja cijena u Uniji. Te cijene UPP-a bolje odražavaju i uvjete ponude i potražnje u Europi nego slične cijene u inozemstvu, npr. u Aziji ili SAD-u (vidjeti npr. „Joint Japan Korea Marker” ili „Henry Hub Gas Price Assessment”, koje objavljuje S&P Global Inc., New York). Drugim riječima, one primjerenije odražavaju previsoke cijene TTF-a u odnosu na UPP koji se isporučuje u europski sustav. Razmatranjem europskih cijena UPP-a izbjegava se neprecizan utjecaj posebnih lokalnih aspekata ponude i potražnje u cijenama u drugim svjetskim regijama (kao što su Sjedinjene Američke Države i Azija). Međutim, pri praćenju prije i nakon moguće aktivacije mehanizma trebalo bi uzeti u obzir razvoj događaja na drugim relevantnim organiziranim tržištima izvan Unije. Stvarne pokretače za usporedbu cijena TTF-a i cijena UPP-a trebalo bi odabrati na temelju analize povijesnih cijena te pritom uzeti u obzir razliku tijekom naglog porasta cijena u kolovozu 2022.
- (23) Pokretačima mehanizma za korekciju tržišta trebalo bi osigurati da se tim mehanizmom ispravljaju nedostaci na tržištu, a da se ne utječe bitno na ponudu i potražnju ni na uobičajeno određivanje cijena. Ako se ne utvrdi na dovoljno visokoj razini, gornja granica mogla bi spriječiti sudionike na tržištu da se uspješno zaštite od rizika jer bi formiranje pouzdanih cijena za proizvode s datumom isporuke u budućnosti i funkcioniranje tržišta izvedenica moglo biti narušeno. Kad bi se mehanizam aktivirao kako bi se cijene umjetno smanjile, a ne kako bi se ispravio poremećaj tržišta, to bi imalo znatan negativan učinak na sudionike na tržištu, uključujući energetska poduzeća, koja bi mogla imati poteškoća s ispunjavanjem maržnih poziva i ograničenjima likvidnosti, što bi moglo dovesti do neispunjavanja obveza. Nekim sudionicima na tržištu (posebno manjim) moglo bi se onemogućiti da zaštite svoje pozicije, što bi dodatno pogoršalo volatilnost na promptnim tržištima i dovelo do možda i većih skokova cijena. S obzirom na znatan obujam trgovanja, takav bi razvoj događaja predstavljao očit rizik za gospodarstvo, koji bi osmišljavanjem mjere trebalo spriječiti.
- (24) Kako bi se postigla potpuna usklađenost s Uredbom Vijeća (EU) 2022/1369 i ciljevima smanjenja potražnje utvrđenima u toj uredbi, Komisija bi trebala moći suspendirati aktivaciju mehanizma ako on negativno utječe na napredak u provedbi cilja smanjenja potrošnje plina u skladu s člankom 3. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 ili vodi do ukupnog

povećanja potrošnje plina, na temelju podataka o potrošnji plina i smanjenju potražnje za plinom primljenih od država članica u skladu s člankom 8. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369. Učinak smanjenja cijena prirodnog plina koji bi mehanizam za korekciju tržišta mogao imati ne bi trebao dovesti do umjetnog poticanja potrošnje prirodnog plina u EU-u do te mjere da se ometaju nastojanja potrebna za smanjenje potražnje za prirodnim plinom u skladu s ciljevima smanjenja potražnje na temelju članaka 3. i 5. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 i članaka 3. i 4. Uredbe 2022/1854. Komisija bi trebala osigurati da se aktivacijom mehanizma ne uspori napredak koji države članice ostvaruju u postizanju svojih ciljeva smanjenja potrošnje energije.

- (25) Kako bi se Komisiji omogućilo da intervenira u slučaju povećanja potrošnje plina i električne energije nakon tržišne korekcije, države članice trebale bi, uz postojeće obveze izvješćivanja o provedbi smanjenja potražnje, izvijestiti Komisiju o konkretnim mjerama koje su poduzele kako bi smanjile potrošnju plina i električne energije nakon tržišne korekcije, s ciljem smanjenja potražnje za plinom od 15 % kako je predviđeno u člancima 3. i 5. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 i ciljevima smanjenja potražnje iz članaka 3. i 4. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1854. Kako bi se osiguralo da se zbog korekcije tržišta ne smanji poticaj za smanjenje potražnje, Komisija bi trebala razmotriti predlaganje prilagodbe Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 novoj situaciji.
- (26) Ovisno o razini intervencije, mehanizam za korekciju tržišta može uključivati financijske i ugovorne rizike te rizike u pogledu sigurnosti opskrbe. Razina rizika ovisi o učestalosti aktivacije mehanizma i stoga može ometati normalno funkcioniranje tržišta. Što je niži prag za intervenciju, to će se češće mehanizam aktivirati te povećati vjerojatnost ostvarenja rizika. Stoga bi uvjete za aktivaciju mehanizma trebalo utvrditi na razini koja je povezana s neuobičajenim i iznimno visokim razinama cijene TTF-a za mjesec unaprijed ujedno osiguravajući da je mehanizam djelotvoran instrument protiv pojave prekomjernih cijena koje ne odražavaju kretanja na međunarodnom tržištu. Niži prag mogao bi dovesti do aktivacije gornje granice u situacijama u kojima su povećanja cijena ograničenog trajanja i stoga nisu zabrinjavajuća u istoj mjeri kao povećanje cijena zabilježeno u kolovozu 2022. Krajem prosinca 2021. i početkom ožujka 2022. cijene TTF-a za mjesec unaprijed bile su vrlo visoke samo nekoliko dana te su se gotovo odmah vratile na početnu razinu, bez konkretnih negativnih posljedica za tržišta i potrošače.
- (27) Važno je da mehanizam bude osmišljen tako da se njime ne remeti temeljna ugovorna ravnoteža ugovora o opskrbi plinom, nego rješavaju slučajevi neuobičajenih kretanja na tržištu. Ako se pokretači za intervenciju utvrde na razini na kojoj se njima ispravljaju postojeći problemi u formiranju cijena, a nisu namijenjeni utjecaju na ravnotežu između ponude i potražnje, rizik da se mehanizmom odnosno njegovom aktivacijom promijeni ugovorna ravnoteža postojećih ugovora može se svesti na najmanju moguću mjeru.
- (28) Kako bi se osiguralo da mehanizam za korekciju tržišta djeluje trenutačno, ograničenje trgovanja trebalo bi se aktivirati trenutačno i automatski, bez potrebe za daljnjom odlukom Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (ACER) ili Komisije. Kako bi se rano otkrili mogući problemi koji proizlaze iz aktivacije, Komisija bi trebala ovlastiti ESB i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) da izdaju izvješće o mogućim negativnim učincima mehanizma na financijska tržišta.
- (29) ACER bi trebao kontinuirano pratiti jesu li ispunjeni uvjeti za djelovanje mehanizma za korekciju tržišta. ACER je najprikladnije tijelo za provedbu takvog praćenja jer ima pregled tržišta plina u cijeloj Uniji i potrebno stručno znanje o funkcioniranju tržišta plina te je već ovlašten pratiti aktivnosti trgovanja veleprodajnim energetske proizvodima u

skladu s pravom EU-a. ACER bi stoga trebao pratiti razvoj cijene namire izvedenica TTF-a s najkraćim dospeljem i Europskog indeksa za određivanje cijene plina na promptnom tržištu TTF-a te uspoređivati taj indeks s referentnom cijenom utvrđenom na temelju prosječne cijene iz procjena cijena UPP-a povezanih s europskim trgovinskim čvorištima kako bi provjerio jesu li ispunjeni uvjeti kojima se opravdava aktivacija ili deaktivacija mehanizma za korekciju tržišta. Nakon aktivacije mehanizma ACER bi trebao svakodnevno izvješćivati Komisiju o tome je li još uvijek ispunjen uvjet za aktivaciju.

- (30) Aktivacija mehanizma za korekciju tržišta može imati neželjene i nepredvidive učinke na gospodarstvo, uključujući rizike za sigurnost opskrbe i financijsku stabilnost. Kako bi se osigurala brza reakcija u slučaju nenamjernih poremećaja na tržištu, trebalo bi uvesti učinkovite zaštitne mjere, tako da se mehanizam u svakom trenutku može suspendirati. Ako na temelju rezultata ACER-ova praćenja postoje konkretne naznake da je korekcija tržišta neminovna, Komisija bi trebala moći zatražiti mišljenje ESB-a, ESMA-e, ACER-a i, prema potrebi, ENTSOG-a i Koordinacijske skupine za plin o učinku moguće korekcije tržišta na sigurnost opskrbe, protok plina unutar EU-a i financijsku stabilnost kako bi prema potrebi mogla brzo suspendirati ACER-ovu aktivaciju mehanizma za korekciju tržišta.
- (31) Osim dnevnog preispitivanja postoje li još uvijek uvjeti za ograničenje trgovanja, trebalo bi uključiti dodatne zaštitne mjere kako bi se izbjegli neželjeni poremećaji na tržištu.
- (32) Ograničenje trgovanja ne bi se trebalo odnositi na transakcije izvan uređenog tržišta („OTC”) jer bi njihovo uključivanje dovelo do ozbiljnih problema u praćenju, a moglo bi dovesti i do problema u pogledu sigurnosti opskrbe.
- (33) Mehanizam za korekciju tržišta trebao bi se automatski deaktivirati ako njegovo djelovanje više nije opravdano stanjem na tržištu prirodnog plina. Ako ne dođe do poremećaja na tržištu, mehanizam bi se trebao deaktivirati tek nakon određenog vremena kako bi se izbjegla česta aktivacija i deaktivacija. Ako ACER pri praćenju razvoja pokretača mehanizma utvrdi da Europski indeks za određivanje cijene plina na promptnom tržištu TTF-a više nije viši od referentne cijene tijekom dovoljno stabilnog razdoblja, mehanizam bi se trebao automatski deaktivirati. Za deaktivaciju mehanizma ne bi trebala biti potrebna nikakva procjena ACER-a ili Komisije, već bi se ona trebala dogoditi automatski kad su ispunjeni uvjeti.
- (34) Ključno je da mehanizam za korekciju tržišta uključuje djelotvoran instrument za suspenziju sigurnosne gornje granice odmah i u bilo kojem trenutku ako bi njezina primjena uzrokovala ozbiljne poremećaje na tržištu, što bi utjecalo na sigurnost opskrbe i protok plina unutar EU-a.
- (35) Budući da je važno temeljito procijeniti sve zaštitne mjere koje treba uzeti u obzir pri procjeni moguće suspenzije sigurnosne gornje granice, ta bi se granica trebala suspendirati odlukom Komisije. Pri donošenju te odluke, što bi trebalo učiniti bez nepotrebne odgode, Komisija bi posebno trebala procijeniti ugrožava li nastavak primjene ograničenja trgovanja sigurnost opskrbe Unije, je li popraćen dostatnim naporima za smanjenje potražnje, sprečava li tržišno utemeljen protok plina unutar Unije, utječe li negativno na tržišta energetske izvedenice, uzimaju li se pri njemu u obzir tržišne cijene plina na različitim organiziranim tržištima u Uniji ili može li negativno utjecati na postojeće ugovore o opskrbi plinom.
- (36) Mehanizam za korekciju tržišta ne bi trebao ugroziti sigurnost opskrbe plinom u Uniji ograničavanjem cjenovnih signala koji su ključni za privlačenje potrebnih zaliha plina i

za protok plina unutar EU-a. Opskrbljivači plinom zapravo mogu obustaviti opskrbu kad se aktivira mehanizam za korekciju tržišta kako bi povećali dobit prodajom netom nakon deaktivacije gornjih granica. U situaciji u kojoj Komisija proglasi izvanredno stanje na regionalnoj razini ili razini Unije na temelju članka 12. Uredbe (EU) 2017/1938 i u kojoj je potrebno dodatno uvesti netržišne mjere, posebno s ciljem zaštite opskrbe zaštićenih kupaca plinom, mehanizam za korekciju tržišta ne bi trebao neopravdano ograničavati protok plina na unutarnjem tržištu i time ugrožavati sigurnost opskrbe Unije plinom te bi ga stoga trebalo suspendirati.

- (37) Mehanizam za korekciju tržišta ne bi trebao umanjiti ulogu koju cjenovni signali imaju na unutarnjem tržištu plina EU-a ni sprečavati tržišno utemeljen protok plina unutar EU-a jer je ključno da se nastavi dotok prirodnog plina tamo gdje je najpotrebniji.
- (38) Mehanizam za korekciju tržišta ne bi trebao neopravdano ugroziti nastavak pravilnog funkcioniranja tržišta energetske izvedenice. Ta tržišta imaju ključnu ulogu u omogućavanju sudionicima na tržištu da zaštite svoje pozicije kako bi upravljali rizicima, posebno u pogledu volatilnosti cijena. Usto, intervencije u cijene putem mehanizma za korekciju tržišta mogu dovesti do znatnih financijskih gubitaka za sudionike na tržištu izvedenica. S obzirom na veličinu tržišta plina u EU-u, takvi gubici mogu ne samo utjecati na specijalizirana tržišta izvedenica, nego i imati znatne popratne učinke na druga financijska tržišta. Stoga bi Komisija trebala odmah suspendirati mehanizam za korekciju tržišta ako se njime ugrožava uredno funkcioniranje tržišta izvedenica. U tom je pogledu važno da Komisija uzme u obzir dostupno stručno znanje relevantnih tijela EU-a. Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala neovisno je tijelo koje doprinosi zaštiti stabilnosti financijskog sustava EU-a, posebno promicanjem stabilnih i urednih financijskih tržišta, kao što su tržišta izvedenica. Komisija bi stoga trebala uzeti u obzir izvješća ESMA-e o tim aspektima. Osim toga, Komisija bi trebala uzeti u obzir sve savjete Europske središnje banke („ESB”) u vezi sa stabilnošću financijskog sustava u skladu s člankom 127. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”) i člankom 25. Protokola IV. uz UFEU. S obzirom na volatilnost financijskih tržišta i potencijalno velik učinak tržišnih intervencija na njima, važno je osigurati da Komisija može brzo suspendirati mehanizam za korekciju tržišta. Izvješće ESMA-e i mišljenje ESB-a trebalo bi izdati najkasnije 48 sati ili u hitnim slučajevima na zahtjev Komisije isti dan.
- (39) Mehanizam za korekciju tržišta trebao bi biti osmišljen tako da se njime rješavaju samo iznimna povećanja cijena plina uzrokovana nedostacima u mehanizmu formiranja cijena i kao takav ne bi trebao utjecati na valjanost postojećih ugovora o opskrbi plinom. Međutim, u situacijama u kojima Komisija zamijeti da aktivacija mehanizma za korekciju tržišta negativno utječe na postojeće ugovore o opskrbi, trebala bi ga suspendirati.
- (40) U osmišljavanju i mogućnostima suspenzije mehanizma trebalo bi uzeti u obzir da trgovci prirodnim plinom mogu premjestiti trgovinu prirodnim plinom u regije izvan Unije, čime bi se smanjila djelotvornost mehanizma za korekciju tržišta. To bi bio slučaj, na primjer, kad bi se trgovci počeli baviti izvanburzovnom trgovinom plina, koja je manje transparentna, manje podliježe regulatornom nadzoru i za uključene strane znači veći rizik od neispunjavanja obveza. To bi bio slučaj i kad bi trgovci, čija zaštita od rizika može biti ograničena mehanizmom za korekciju tržišta, tražili zaštitu od rizika u drugim jurisdikcijama, zbog čega bi druga ugovorna strana u poravnanju trebala izvršiti rebalans novčanih sredstava na kojima se temelje pozicije u izvedenicama kako bi se odrazila ograničena cijena namire, čime bi se aktivirali maržni pozivi.

- (41) ACER, Europska središnja banka, ESMA, Europska mreža operatora transportnih sustava za plin („ENTSOG”) i Koordinacijska skupina za plin osnovana na temelju Uredbe (EU) 2017/1938 trebali bi pomagati Komisiji u praćenju mehanizma za korekciju tržišta.
- (42) Nakon korekcije tržišta ili odluke o suspenziji, ili s obzirom na razvoj događaja na tržištu i u sigurnosti opskrbe, može biti uputno preispitati uvjete za aktivaciju mehanizma za korekciju tržišta utvrđene u članku 3. stavku 2. točkama (a) i (b). Stoga u takvoj situaciji Vijeće može, na prijedlog Komisije, donijeti odgovarajuće izmjene ove Uredbe.
- (43) Mehanizam za korekciju tržišta nužan je i proporcionalan za postizanje cilja ispravljanja pretjerano visokih cijena plina TTF-a. Neizravni učinci skokova cijena, kao što su povećanje cijena energije i inflacija, pogađaju sve države članice. Kad je riječ o nedostacima u sustavu formiranja cijena, oni se različito odražavaju u različitim državama članicama, odnosno povećanja cijena su izraženija u nekim državama članicama (npr. u državama srednje Europe) nego u drugima (npr. državama članicama na periferiji ili onima koje imaju druge mogućnosti opskrbe). Kako bi se izbjeglo fragmentirano djelovanje, koje bi moglo dovesti do podjele integriranog tržišta plina EU-a, potrebno je zajedničko djelovanje u duhu solidarnosti. To je ključno i za sigurnost opskrbe u Uniji. Osim toga, zajedničkim zaštitnim mjerama, koje bi mogle biti potrebnije u državama članicama bez alternativnih izvora opskrbe nego u onima s više alternativa, osigurava se koordiniran pristup kao izraz energetske solidarnosti. Naime, iako su financijski rizici i koristi vrlo različiti za različite države članice, mehanizam za korekciju tržišta predstavlja kompromis u duhu solidarnosti, u kojem su sve države članice suglasne doprinijeti korekciji tržišta i prihvatiti ista ograničenja za formiranje cijena, iako se razina nepravilnog funkcioniranja mehanizma formiranja cijena i financijski učinci cijena TTF-a na gospodarstvo razlikuju među državama članicama. Mehanizam za korekciju tržišta stoga bi ojačao solidarnost Unije u izbjegavanju prekomjernih cijena, koje su za mnoge države članice neodržive čak i u kratkim razdobljima. Predloženom mjerom pomoći će se u nastojanjima da poduzeća za opskrbu plinom iz svih država članica mogu kupovati plin po razumnim cijenama u duhu solidarnosti.
- (44) Zbog nestabilne i nepredvidive situacije na tržištu prirodnog plina na početku zimske sezone važno je osigurati primjenu mehanizma za korekciju tržišta što je prije moguće ako su ispunjeni uvjeti koji opravdavaju njegovu aktivaciju. Ova Uredba stoga bi trebala stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*,

(1)

DONIJELO JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I. – PREDMET I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Uredbom uspostavlja privremeni mehanizam za korekciju tržišta zbog pretjerano visokih cijena plina koje nisu povezane s cijenama na drugim burzama u Uniji.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „izvedenica TTF-a s najkraćim dospeljem” znači robna izvedenica kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki 30. Uredbe (EU) br. 600/2014 kojom se trguje na određenom mjestu trgovanja, odnosno instrument joj je transakcija na virtualnoj točki trgovanja TTF (Title Transfer Facility), kojom upravlja Gasunie Transport Services B.V., i među izvedenicama s jednomjesečnim dospeljem kojima se trguje na određenom mjestu trgovanja ima najbliži rok isteka;
2. „referentna cijena” znači dnevna prosječna cijena od cijene iz procjena UPP-a „Daily Spot Mediterranean Marker (MED)” i „Daily Spot Northwest Europe Marker (NWE)”, koje objavljuje društvo S&P Global Inc., New York, i cijene iz dnevne procjene cijena koju provodi ACER u skladu s člancima od 18. do 22. Uredbe Vijeća (EU) [XXXX/2022];
3. „mjesto trgovanja” znači bilo što od sljedećeg:
 - (a) „uređeno tržište” kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 21. Direktive 2014/65/EU;
 - (b) „multilateralna trgovinska platforma” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 22. Direktive 2014/65/EU;
 - (c) „organizirana trgovinska platforma” kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 23. Direktive 2014/65/EU.

POGLAVLJE II. – MEHANIZAM ZA KOREKCIJU TRŽIŠTA

Članak 3.

Mehanizam za korekciju tržišta

1. Kako bi se ograničile epizode prekomjernih cijena prirodnog plina koje nisu povezane s cijenama na drugim burzama plina, od 1. siječnja 2023. može se aktivirati mehanizam za korekciju tržišta za cijenu namire izvedenica TTF-a s najkraćim dospeljem.
2. Mehanizam za korekciju tržišta aktivira se ako su ispunjeni sljedeći uvjeti („korekcija tržišta”):
 - (a) cijena namire izvedenica TTF-a s najkraćim dospeljem viša je od 275 EUR tijekom dva tjedna; i
 - (b) Europski indeks za određivanje cijene plina na promptnom tržištu TTF-a, koji objavljuje Europska energetska burza (EEX), viši je za 58 EUR od referentne cijene tijekom posljednjih 10 dana trgovanja prije kraja razdoblja iz točke (a).
3. Ako na temelju rezultata ACER-ova praćenja u skladu s člankom 4. stavkom 1. postoje konkretne naznake da je korekcija tržišta u skladu s člankom 3. stavkom 2. točkom (b) neminovna, Komisija traži mišljenje Europske središnje banke („ESB”), Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala („ESMA”) i, prema potrebi, Europske mreže operatora transportnih sustava za plin („ENTSO”) i Koordinacijske skupine za plin osnovane na temelju Uredbe (EU) 2017/1938 o učinku moguće korekcije tržišta na sigurnost opskrbe, protok plina unutar EU-a i financijsku stabilnost kako bi prema potrebi mogla brzo suspendirati ACER-ovu aktivaciju mehanizma za korekciju tržišta. U mišljenju se uzimaju u obzir i kretanja cijena na drugim relevantnim organiziranim tržištima, posebno u Aziji ili SAD-u, kako se održavaju u „Joint Japan

Korea Marker” ili „Henry Hub Gas Price Assessment”, koje objavljuje S&P Global Inc., New York.

4. Ako uoči da je primijenjena korekcija tržišta, ACER na temelju informacija koje primi u skladu s Uredbom (EU) br. 1227/2011, Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1348/2014, člancima od 18. do 22. Uredbe Vijeća (EU) [XXXX/2022] ili na temelju drugih javno dostupnih informacija o tržištu bez odgode u *Službenom listu Europske unije* objavljuje obavijest o provedenoj korekciji tržišta („obavijest o korekciji tržišta”) i obavještuje Komisiju, ESMA-u i ESB o toj korekciji tržišta.
5. Nalozi za izvedenice TTF-a s najkraćim dospeljem s cijenama višima od 275 EUR ne smiju se prihvaćati od dana nakon objave obavijesti o korekciji tržišta („ograničenje trgovanja”).
6. Države članice obavještuju Komisiju o mjerama koje su poduzele kako bi spriječile povećanje potrošnje plina i električne energije kao odgovor na tržišnu korekciju te smanjile potražnju za plinom i električnom energijom, s ciljem smanjenja potražnje za plinom za 15 % kako je predviđeno člancima 3. i 5. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 i ciljevima smanjenja potražnje iz članaka 3. i 4. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1854. Obavijest se šalje najkasnije dva tjedna nakon tržišne korekcije, osim ako je Komisija u međuvremenu donijela odluku o suspenziji u skladu s člankom 5. stavkom 2.
7. Nakon što procijeni učinak ograničenja trgovanja na potrošnju plina i električne energije te napredak u ostvarivanju ciljeva smanjenja potražnje iz članaka 3. i 5. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 i članaka 3. i 4. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1854, Komisija može predložiti i prilagodbu Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 novoj situaciji.
8. U slučaju korekcije tržišta Komisija bez nepotrebnog odlaganja traži od ESB-a izvješće o riziku od nenamjernih poremećaja stabilnosti i urednog funkcioniranja tržišta energetske izvedenice.

Članak 4.

Praćenje i deaktivacija mehanizma za korekciju tržišta

1. ACER stalno prati je li ispunjen uvjet iz članka 3. stavka 2. točke (b) na temelju informacija koje prima u skladu s Uredbom (EU) br. 1227/2011, Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1348/2014 i člancima od 18. do 22. Uredbe Vijeća (EU) [XXXX/2022] te informacija o tržištu. ACER dostavlja rezultate svojeg praćenja Komisiji na kraju svakog radnog dana najkasnije do 18 sati po srednjoeuropskom vremenu.
2. Ako uvjet iz članka 3. stavka 2. točke (b) više nije ispunjen tijekom 10 uzastopnih dana trgovanja prije kraja mjeseca nakon tržišne korekcije ili kasnije („deaktivacija”), ACER bez odgode objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije* i obavještuje Komisiju i ESMA-u da uvjet iz članka 3. stavka 2. točke (b) više nije ispunjen („obavijest o deaktivaciji”). Od dana nakon objave obavijesti o deaktivaciji ograničenje trgovanja iz članka 3. stavka 4. prestaje se primjenjivati.

Članak 5.

Suspenzija mehanizma za korekciju tržišta

1. ESMA, ESB, ACER, Koordinacijska skupina za plin i ENTSOG stalno prate učinke ograničenja trgovanja na tržišta i sigurnost opskrbe.

2. Na temelju tog praćenja Komisija odlukom suspendira mehanizam za korekciju tržišta u bilo kojem trenutku ako dođe do nenamjernih tržišnih poremećaja ili očitih rizika od takvih poremećaja koji negativno utječu na sigurnost opskrbe, protok plina unutar EU-a ili financijsku stabilnost („odluka o suspenziji”). U procjeni Komisija posebno uzima u obzir vrijedi li za nastavak aktivacije mehanizma za korekciju tržišta sljedeće:
- (a) ugrožava sigurnost opskrbe plinom u Uniji, što se posebno smatra da je slučaj ako je Komisija proglasila izvanredno stanje na regionalnoj razini ili razini Unije na temelju članka 12. Uredbe (EU) 2017/1938, ili može dovesti do bilo kakvog racioniranja plina;
 - (b) odvija se u razdoblju u kojem ciljevi obveznog smanjenja potražnje u skladu s člankom 5. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 nisu ispunjeni na razini EU-a, negativno utječe na napredak u provedbi cilja smanjenja potrošnje plina u skladu s člankom 3. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369 ili vodi do općeg povećanja potrošnje plina, na temelju podataka o potrošnji plina i smanjenju potražnje za plinom primljenih od država članica u skladu s člankom 8. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1369;
 - (c) prema ACER-ovim podacima o praćenju sprečava tržišno utemeljen protok plina unutar EU-a;
 - (d) prema izvješću ESMA-e o učinku aktivacije mjere za korekciju tržišta i mišljenju ESB-a koje je u tu svrhu zatražila Komisija, utječe na stabilnost i uredno funkcioniranje tržišta energetske izvedenice;
 - (e) uzimaju se u obzir tržišne cijene plina na različitim organiziranim tržištima u Uniji i na drugim relevantnim organiziranim tržištima, posebno u Aziji ili SAD-u, kako se održavaju u „Joint Japan Korea Market” ili „Henry Hub Gas Price Assessment”, koje objavljuje S&P Global Inc., New York;
 - (f) utječe na valjanost postojećih ugovora o opskrbi plinom, uključujući dugoročne ugovore o opskrbi plinom.
3. Odluka o suspenziji donosi se bez nepotrebne odgode i objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. Od dana nakon objave odluke o suspenziji i onoliko dugo koliko je navedeno u toj odluci o suspenziji, ograničenje trgovanja iz članka 3. stavka 4. prestaje se primjenjivati.
4. ACER, ESB, ESMA, Koordinacijska skupina za plin i ENTSOG pomažu Komisiji u zadaćama u skladu s člancima 3., 4. i 5. Izvješće ESMA-e i mišljenje ESB-a u skladu sa stavkom 2. točkom (d) izdaju se najkasnije 48 sati ili u hitnim slučajevima na zahtjev Komisije isti dan.
5. Mehanizam za korekciju tržišta primjenjuje se samo dok je ova Uredba na snazi.
6. Nakon korekcije tržišta ili odluke o suspenziji ili s obzirom na razvoj događaja na tržištu i u sigurnosti opskrbe, Vijeće na prijedlog Komisije može odlučiti preispitati uvjete za aktivaciju mehanizma za korekciju tržišta utvrđene u članku 3. stavku 2. točkama (a) i (b). Prije podnošenja takvog prijedloga Komisija bi se trebala savjetovati s ESB-om, ESMA-om, ACER-om, Koordinacijskom skupinom za plin, ENTSOG-om i drugim relevantnim dionicima.

(1)

POGLAVLJE III. – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 6.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*. Primjenjuje se tijekom razdoblja od jedne godine od stupanja na snagu. Komisija najkasnije do 1. studenoga 2023. provodi preispitivanje ove Uredbe s obzirom na opće stanje opskrbe Unije plinom te Vijeću podnosi izvješće o glavnim nalazima tog preispitivanja. Na temelju tog izvješća Komisija može predložiti produljenje valjanosti ove Uredbe.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu

*Za Vijeće
Predsjednik*

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Predmetna područja politike

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

1.4.2. Posebni ciljevi

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

1.7. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINACIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

3.2.5. Doprinos trećih strana

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Prijedlog uredbe Vijeća o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena

1.2. Predmetna područja politike

Područje politike: Energetika

Aktivnost: Uspostava mehanizma za korekciju tržišta

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

☒ novo djelovanje

☐ novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja¹⁰

☐ produženje postojećeg djelovanja

☐ spajanje ili preusmjeravanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Mehanizam za korekciju tržišta

TTF (eng. *Title Transfer Facility*) virtualna je lokacija za određivanje cijena u Nizozemskoj, koja zbog svoje visoke likvidnosti često služi kao referentna cijena za europsko tržište plina, što utječe na ugovore i operacije zaštite od rizika u cijelom EU-u. Međutim, TTF je prvenstveno indeks fizičkih plinovoda za utiskivanje plina u nizozemsku mrežu i služi uglavnom kao čvorište za sjeverozapadnu Europu. TTF trenutačno trguje uz premiju u usporedbi s većinom trgovinskih čvorišta EU-a, što uglavnom odražava manjak opskrbe iz Rusije i infrastrukturna uska grla u regiji.

Činjenica da se TTF upotrebljava kao referentna cijena i osnova za zaštitu ugovora o plinu u različitim čvorištima EU-a pokazuje njegovu važnost u određivanju cijene prirodnog plina u EU-u.

Kao krajnja mjera, ovim se hitnim prijedlogom nastoji riješiti problem previsokih cijena prirodnog plina utvrđivanjem maksimalne dinamične cijene po kojoj se pod određenim uvjetima mogu obavljati transakcije prirodnog plina na tržištima TTF-a za mjesec unaprijed. To ograničenje aktivirat će se ako dođe do određenih tržišnih događaja i zahtijevat će trajno praćenje, ne samo na mjesečnoj osnovi kako bi se utvrdilo treba li zadržati mehanizam za korekciju, nego i sustavnije praćenje kako bi se osiguralo da to nepotrebno ne utječe na različite aspekte, od sigurnosti opskrbe do nenamjernih poremećaja na tržištu, što negativno utječe na sigurnost opskrbe i protok plina unutar EU-a, u kojem slučaju mehanizam za korekciju treba odmah suspendirati.

1.4.2. Posebni cilj

Uspostaviti mehanizam za korekciju tržišta kako bi se spriječile prekomjerne razine TTF-a za mjesec unaprijed koje ne odražavaju cijene UPP-a.

¹⁰

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Prijedlogom će se pridonijeti optimalnom funkcioniranju najlikvidnijeg tržišta izvedenica u EU-u, čime će se izbjeći previsoke cijene zbog uskih grla u infrastrukturi sjeverozapadne Europe i s tim povezan neopravdan učinak na cijene plina u cijelom EU-u.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Osnivanje tima stručnjaka odgovornih za praćenje tržišnih kretanja, što će dovesti do aktiviranja mehanizma za korekciju tržišta.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*

Uzimajući u obzir dimenziju energetske krize i razmjer njezina društvenog, gospodarskog i financijskog učinka, Komisija smatra da je prikladno djelovati uredbom općeg područja primjene koja se izravno i odmah primjenjuje. Tako bi se uspostavio brz i ujednačen mehanizam za suradnju na razini Unije.

1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Ovim bi se prijedlogom trebalo pridonijeti zadržavanju razina budućnosnica TTF-a u okvirima te suzbijanju i minimiranju porasta cijena poput onih u kolovozu 2022., uz zadržavanje privlačnosti EU-a za isporuke UPP-a.

1.5.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Mehanizam za korekciju tržišta predstavljao bi dosad nezabilježenu intervenciju na europskom liberaliziranom i integriranom tržištu plina i/ili financijskim tržištima robe. Zbog nepoznatih učinaka uključen je niz strogih uvjeta i osiguranja, kao i strogi zahtjevi za praćenje.

1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

Nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.

1.5.5. *Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*

U ovoj se fazi ne razmatra potreba za drukčijim pristupom.

Za te su nove zadaće Komisiji (GU ENER) potrebni dodatni ljudski resursi s visokom razinom stručnosti. Međutim, u okviru trenutačnog VFO-a Komisija mora imati stabilan broj zaposlenih te će stoga trebati, koliko je moguće, razmotriti mogućnost preraspodjele unutar Glavne uprave i službi Komisije. Zasebnim zakonodavnim financijskim izvještajem predviđeno je dodatno osoblje za Europsku agenciju za suradnju energetske regulatora (ACER).

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

X ☒ ograničeno trajanje

- X ☒ na snazi od 2023. do kraja energetske krize
- ☐ financijski učinak od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za preuzete obveze i od GGGG do GGGG za odobrena sredstva za plaćanje

☐ neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja¹¹

X ☒ izravno upravljanje koje provodi Komisija

- X ☒ putem svojih službi, uključujući osoblje u delegacijama Unije
- ☐ putem izvršnih agencija

☐ podijeljeno upravljanje s državama članicama

☐ neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- ☐ trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile
- ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- ☐ tijelima iz članaka 70. i 71. Financijske uredbe
- ☐ tijelima javnog prava
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge, u mjeri u kojoj su im dana odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i kojima su dana odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.
- *Ako je navedeno više načina upravljanja, potrebno je pojasniti u odjeljku „Napomene”.*

Napomene

Praćenje koje trebaju provoditi službe Komisije uz potporu Agencije Europske unije za suradnju energetskih regulatora („ACER”).

¹¹ Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Zadaci koje izravno provodi GU ENER slijedit će godišnji ciklus planiranja i praćenja kako se provodi u Komisiji, uključujući izvješćivanje o rezultatima u okviru godišnjeg izvješća o radu GU-a ENER i ACER-a.

Nadalje, uspješnost mehanizma pratit će se u skladu s člankom 4. prijedloga.

Prijedlog uključuje i posebne zahtjeve za izvješćivanje u skladu s člankom 5.c.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Komisija će uz potporu Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (ACER) pokretati i pratiti mehanizam za praćenje tržišta, što se ne može delegirati zbog razine odgovornosti povezane s tim zadacima.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Kad je riječ o provedbi zadataka povezanih s pokretanjem i praćenjem mehanizma, utvrđeni rizici povezani su s nedovoljnim brojem ljudskih resursa i razinom stručnosti potrebnom za obavljanje tih ključnih zadataka u Komisiji. Potrebni stručnjaci u Komisiji bit će zaposleni na temelju popisa uspješnih kandidata prijavljenih na natječaj EPSO/AD/401/22 za stručnjake u području energetike.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

U godišnjem izvješću o radu GU ENER redovito izvješćuje o troškovima kontrole svojih aktivnosti. Profil rizičnosti i trošak kontrola za aktivnosti nabave u skladu su sa zahtjevima.

Zadaci koje je GU ENER dodijelio u vezi s uspostavom mehanizma neće dovesti do dodatnih kontrola ili promjene u omjeru troškova kontrole.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevara.

GU ENER donio je revidiranu strategiju za borbu protiv prijevara (AFS) 2020. Strategija GU-a ENER temelji se na Komisijinoj strategiji za borbu protiv prijevara i posebnoj unutarnjoj procjeni rizika kako bi se utvrdila područja koja su najizloženija prijevarama, već uspostavljene kontrole i mjere potrebne za poboljšanje kapaciteta GU-a ENER za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevara.

Ugovornim odredbama koje se primjenjuju na javnu nabavu osigurava se da službe Komisije, uključujući OLAF, mogu provoditi revizije i provjere na licu mjesta na temelju standardnih odredbi koje je preporučio OLAF.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ¹²	zemalja EFTA-e ¹³	zemalja kandidatkinja ¹⁴	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
01	02 20 04 02	dif.	NE	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

¹² dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

¹³ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

¹⁴ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

- X Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	1	Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija
--	---	---

GLAVNA UPRAVA: ENER			Godina 2022.	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
• Odobrena sredstva za poslovanje										
Proračunska linija ¹⁵ 02 20 04 02	Obveze	(1.a)								
	Plaćanja	(2.a)								
Proračunska linija	Obveze	(1.b)								
	Plaćanja	(2.b)								
Administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe ¹⁶										
Proračunska linija		(3)								
UKUPNA odobrena sredstva za GU ENER	Obveze	=1a+1b +3								
	Plaćanja	=2a+2b +3								

¹⁵ Prema službenoj proračunskoj nomenklaturi.

¹⁶ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Obveze	(4)								
	Plaćanja	(5)								
• UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)								
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	=4+6								
	Plaćanja	=5+6								

Ako prijedlog/inicijativa utječe na više od jednog naslova za poslovanje, ponovite prethodni odjeljak:

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje (svi naslovi za poslovanje)	Obveze	(4)								
	Plaćanja	(5)								
UKUPNA administrativna odobrena sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe (svi naslovi za poslovanje)		(6)								
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–6. višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos)	Obveze	=4+6								
	Plaćanja	=5+6								

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7	„Administrativni rashodi”
---	----------	---------------------------

U ovaj se dio unose „administrativni proračunski podaci”, koji se najprije unose u [prilog zakonodavnom financijskom izvještaju](#) (Prilog V. internim pravilima), koji se učitava u sustav DECIDE za potrebe savjetovanja među službama.

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina N 2023.	Godina N+1 2024.	Godina N+2 2025.	Godina N+3 2026.	Godina N+4 2027.			UKUPNO
GLAVNA UPRAVA: ENER									
• Ljudski resursi		0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000
• Ostali administrativni rashodi									
UKUPNO GU ENER	Odobrena sredstva	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000
---	-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	-----------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina N ¹⁷	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. do 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000
	Plaćanja	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000

¹⁷ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate ↓			Godina N		Godina N+1		Godina N+2		Godina N+3		Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)						UKUPNO	
	REZULTATI																	
	Vrsta ¹⁸	Prosječni trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ¹⁹ ...																		
- Rezultat																		
- Rezultat																		
- Rezultat																		
Međuzbroj za posebni cilj br. 1																		
POSEBNI CILJ br. 2...																		
- Rezultat																		
Međuzbroj za posebni cilj br. 2																		
UKUPNO																		

¹⁸ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

¹⁹ Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”.

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina N ²⁰ 2023.	Godina N+1 2024.	Godina N+2 2025.	Godina N+3 2026.	Godina N+4 2027.			UKUPNO
--	------------------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	---------------------	--	--	--------

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000
Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj za NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000

Izvan NASLOVA 7.²¹ višegodišnjeg financijskog okvira								
Ljudski resursi	0	0	0	0	0			
Ostali administrativni rashodi	0	0	0	0	0			
Međuzbroj izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	0	0	0	0	0			

UKUPNO	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710,000
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	------------------

Potrebna odobrena sredstva za ljudske resurse i ostale administrativne rashode pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspodijeljena unutar glavne uprave te, prema potrebi, dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

²⁰ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

²¹ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravno istraživanje, izravno istraživanje.

3.2.3.1. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u ekvivalentima punog radnog vremena

	Godina N 2023.	Godina N+1 2024.	Godina N+2 2025.	Godina N+3 2026.	Godina N+4 2027.		
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)							
20 01 02 01 (sjedište i predstavništva Komisije)	6	6	6	6	6		
20 01 02 03 (delegacije)							
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)							
01 01 01 11 (izravno istraživanje)							
Druge proračunske linije (navesti)							
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV) ²²							
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice”)							
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)							
XX 01 xx yy zz ²³	- u sjedištima						
	- u delegacijama						
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)							
01 01 01 12 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)							
Druge proračunske linije (navesti)							
UKUPNO	6	6	6	6	6		

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje	Taj novi mehanizam podrazumijeva pomno praćenje, među ostalim funkcioniranja tržišta robe i sigurnosti opskrbe, koje trenutačno nije jedna od uloga Komisije. Zbog razine odgovornosti povezane s tom zadaćom i iznimno negativnih potencijalnih posljedica neodgovarajućeg obavljanja te zadaće, za ugled Komisije od ključne je važnosti da se ne poduzimaju rizici koji bi mogli ugroziti njezino ispunjavanje. Za te će zadaće GU ENER zaposliti šest ekonomskih analitičara s iskustvom u području energetike i upotrijebiti popis uspješnih kandidata prijavljenih na natječaj EPSO/AD/401/22 za stručnjake u području energetike.
Vanjsko osoblje	nije primjenjivo

²² UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

²³ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

U prijedlogu/inicijativi:

- ☒ može se u potpunosti financirati preraspodjelom unutar relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti predmetne proračunske linije i odgovarajuće iznose. U slučaju većeg reprogramiranja dostaviti tablicu u Excel formatu.

- ☐ zahtijeva upotrebu nedodijeljene razlike u okviru relevantnog naslova VFO-a i/ili upotrebu posebnih instrumenata kako su definirani u Uredbi o VFO-u.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije, odgovarajuće iznose te instrumente čija se upotreba predlaže.

- ☐ zahtijeva reviziju VFO-a.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.5. Doprinos trećih strana

U prijedlogu/inicijativi:

- ☐ ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- ☐ predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina N ²⁴	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva								

²⁴

Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- ☒ Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - ☐ na vlastita sredstva
 - ☐ na ostale prihode
 - navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda ☐

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda: linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ²⁵						
		Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
Članak								

Za namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

--

Ostale napomene (npr. metoda/formula za izračun učinka na prihode ili druge informacije)

--

²⁵

Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ „AGENCIJE”

OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Predmetna područja politike

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

1.4.2. Posebni ciljevi

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

1.7. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

3.2.5. Doprinos trećih strana

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ „AGENCIJE”

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Prijedlog uredbe Vijeća o uspostavi mehanizma za korekciju tržišta radi zaštite građana i gospodarstva od pretjerano visokih cijena Predmetna područja politike

Područje politike: Energetika

Aktivnost: Uspostava mehanizma za korekciju tržišta

1.3. Prijedlog se odnosi na

☒ novo djelovanje

☐ novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja²⁶

☐ produženje postojećeg djelovanja

☐ spajanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Mehanizam za korekciju tržišta

TTF (eng. Title Transfer Facility) virtualna je lokacija za određivanje cijena u Nizozemskoj, koja zbog svoje visoke likvidnosti često služi kao referentna cijena za europsko tržište plina, što utječe na ugovore i operacije zaštite od rizika u cijelom EU-u. Međutim, TTF je prvenstveno indeks fizičkih plinovoda za utiskivanje plina u nizozemsku mrežu i služi uglavnom kao čvorište za sjeverozapadnu Europu. TTF trenutačno trguje uz premiju u usporedbi s većinom trgovinskih čvorišta EU-a, što uglavnom odražava manjak opskrbe iz Rusije i infrastrukturna uska grla u regiji.

Činjenica da se TTF upotrebljava kao referentna cijena i osnova za zaštitu ugovora o plinu u različitim čvorištima EU-a pokazuje njegovu važnost u određivanju cijene prirodnog plina u EU-u.

Kao krajnja mjera, ovim se hitnim prijedlogom nastoji riješiti problem previsokih cijena prirodnog plina utvrđivanjem maksimalne dinamične cijene po kojoj se pod određenim uvjetima mogu obavljati transakcije prirodnog plina na tržištima TTF-a za mjesec unaprijed. To ograničenje aktivirat će se ako dođe do određenih tržišnih događaja i zahtijevat će trajno praćenje, ne samo na mjesečnoj osnovi kako bi se utvrdilo treba li zadržati mehanizam za korekciju, nego i sustavnije praćenje kako bi se osiguralo da to nepotrebno ne utječe na druge aspekte, od sigurnosti opskrbe do nenamjernih poremećaja na tržištu, što negativno utječe na sigurnost opskrbe i protok plina unutar EU-a, u kojem slučaju mehanizam za korekciju treba odmah suspendirati.

1.4.2. Posebni ciljevi

Posebni cilj

Uspostaviti mehanizam za korekciju tržišta kako bi se spriječile prekomjerne razine TTF-a za mjesec unaprijed koje ne odražavaju cijene UPP-a.

²⁶

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljne korisnike/skupine.

Prijedlogom će se pridonijeti optimalnom funkcioniranju najlikvidnijeg tržišta izvedenica u EU-u, čime će se izbjeći previsoke cijene zbog uskih grla u infrastrukturi sjeverozapadne Europe i s tim povezan neopravdan učinak na cijene plina u cijelom EU-u.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Osnivanje tima stručnjaka odgovornih za praćenje tržišnih kretanja, što će dovesti do aktiviranja mehanizma za korekciju tržišta.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. *Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative*

Uzimajući u obzir dimenziju energetske krize i razmjer njezina društvenog, gospodarskog i financijskog učinka, Komisija smatra da je prikladno djelovati uredbom općeg područja primjene koja se izravno i odmah primjenjuje. Tako bi se uspostavio brz i ujednačen mehanizam za suradnju na razini Unije.

Za prijedlog će biti potrebna dodatna sredstva za Agenciju za suradnju energetskih regulatora (ACER). Prijedlogom se utvrđuju nove zadaće ACER-a za praćenje tržišta plina i pružanje pomoći Komisiji, kako slijedi:

Pokretanje i kasnija deaktivacija mehanizma za korekciju tržišta: s obzirom na veliku političku osjetljivost i znatne posljedice tih mjera, to je potrebno učiniti s velikom pažnjom. Osim toga, potrebno je stalno praćenje te je stoga potrebno osigurati rezervno rješenje ako bude potrebno. Za taj se rad predviđaju dva (2) EPRV-a (1 analitičar podataka, 1 stručnjak za plin). Važno je napomenuti da, kako bi se poštovala načela IOSCO-a za agencije za izvješćivanje o cijenama u pogledu procjene cijena UPP-a i referentne vrijednosti UPP-a, to ne smiju biti osobe koje provode procjenu cijena/određuju referentnu vrijednost. U suprotnom se to ne bi obavljalo u skladu s traženim standardima, što bi ugrozilo prihvaćenost procijenjenih cijena/referentnih vrijednosti na tržištu i potkopalo ideju da ih se uopće procjenjuje, odnosno određuje.

Praćenje protoka plina unutar EU-a: za to su potrebni znatno detaljniji podaci o protoku plina nego što ih trenutačno prati ACER; trebalo bi prikupiti nove podatke uz pomoć novih alata. Za taj se rad predviđaju dva (2) EPRV-a (1 analitičar podataka, 1 stručnjak za plin) te savjetovanje o alatu za prikupljanje i analizu podataka.

Pomaganje Komisiji, zajedno s ESB-om i Esmom, u zadaćama iz različitih članaka: za potencijalnu potporu u smanjenju potražnje, formiranju cijena plina izvan EU-a i dugoročne ugovore o opskrbi plinom predviđaju se dva (2) EPRV-a.

Od 6 EPRV-a jedan bi trebao biti iskusniji kako mogao koordinirati i voditi rad u tom području. Postupak stručnog pregleda za procjene cijena je nezaobilazan korak kako bi se osiguralo da se postupci i metodologije određivanja cijena u skladu s načelima IOSCO-a pravilno i dosljedno primjenjuju te kako bi se osigurali integritet i kvaliteta objavljenih cijena.

1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za*

potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

Ovim bi se prijedlogom trebalo pridonijeti zadržavanju razina budućnosnica TTF-a u okvirima te suzbijanju i minimiranju porasta cijena poput onih u kolovozu 2022., uz zadržavanje privlačnosti EU-a za isporuke UPP-a.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Mehanizam za korekciju tržišta predstavljao bi dosad nezabilježenu intervenciju na europskom liberaliziranom i integriranom tržištu plina i/ili financijskim tržištima robe. Zbog nepoznatih učinaka uključen je niz strogih uvjeta i osiguranja, kao i strogi zahtjevi za praćenje.

ACER ima bogato iskustvo u prikupljanju i obradi podataka na tržištu u okviru Uredbe (EU) br. 1227/2011 i Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1348/2014 („REMIT”).

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

Potrebna odobrena sredstva povezana sa zatraženim radnim mjestima u ACER-u financirat će se iz postojećih programa GU-a ENER.

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

Za te su nove zadaće Komisiji (GU ENER) potrebni dodatni ljudski resursi s visokom razinom stručnosti. Međutim, u okviru trenutačnog VFO-a Komisija mora imati stabilan broj zaposlenih te će stoga trebati, koliko je moguće, razmotriti mogućnost preraspodjele unutar Glavne uprave i službi Komisije.

ACER-u se dodjeljuju i dodatne zadaće, konkretno u pogledu praćenja tržišta plina i pomaganja Komisiji, za što će trebati dodatni ljudski resursi.

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

☒ ☐ ograničeno trajanje

- ☒ prijedlog/inicijativa je na snazi od [DD/MM]2023. do kraja energetske krize
- ☒ financijski utjecaj od 2023. do 2027. za odobrena sredstva za preuzete obveze i odobrena sredstva za plaćanje.

☐ neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja²⁷

☐ izravno upravljanje koje provodi Komisija putem

- ☐ izvršnih agencija

☐ podijeljeno upravljanje s državama članicama

☒ neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- ☐ međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- ☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu
- ☒ tijelima iz članaka 70. i 71.
- ☐ tijelima javnog prava
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva
- ☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

Napomene

Praćenje koje trebaju provoditi službe Komisije, uz potporu Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora („ACER”) u nekim tehničkim aspektima.

²⁷

Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Zadaće koje izravno provodi GU ENER slijedit će godišnji ciklus planiranja i praćenja kako se provodi u Komisiji, uključujući izvješćivanje o rezultatima u okviru godišnjeg izvješća o radu GU-a ENER.

Zadaće koje provodi ACER slijedit će godišnji ciklus planiranja i praćenja kako se provodi u Agenciji, uključujući izvješćivanje o rezultatima u okviru konsolidiranog godišnjeg izvješća o radu ACER-a.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Komisija je, uz potporu ACER-a, odgovorna za pokretanje i praćenje mehanizma za praćenje tržišta, što se ne može delegirati zbog razine odgovornosti povezane s tim zadaćama.

Isplativije je dodijeliti novu zadaću postojećoj agenciji koja već radi na sličnim zadaćama. GU ENER utvrdio je strategiju kontrole za upravljanje odnosima s ACER-om, koja je dio Komisijina okvira unutarnje kontrole za 2017. ACER je u prosincu 2018. revidirao i donio vlastiti okvir unutarnje kontrole.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Kad je riječ o provedbi zadaća povezanih s pokretanjem i praćenjem mehanizma, utvrđeni rizici povezani su s nedovoljnim brojem ljudskih resursa i razinom stručnosti potrebnom za obavljanje tih ključnih zadaća u Komisiji.

Kao specijalizirano tijelo ACER može učinkovitije pronaći dodatne stručnjake i postići sinergiju s postojećim osobljem.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Zadaće koje je GU ENER dodijelio u vezi s uspostavom mehanizma neće dovesti do dodatnih kontrola ili promjene u omjeru troškova kontrole. Slično tome, ne očekuje se da će dodjela dodatnih zadaća u okviru postojećeg mandata ACER-a dovesti do posebnih dodatnih kontrola u ACER-u, što znači da se omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja neće promijeniti.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevara.

ACER primjenjuje načela decentraliziranih agencija EU-a u borbi protiv prijevara, u skladu s pristupom Komisije. ACER je u ožujku 2019. donio novu strategiju za borbu protiv prijevara kojom se stavlja izvan snage Odluka 13/2014 Upravnog odbora ACER-a. Nova strategija obuhvaća trogodišnje razdoblje i temelji se na sljedećim elementima: godišnjoj procjeni rizika, sprečavanju sukoba interesa i upravljanju njima, unutarnjim pravilima o zviždačima, politici i postupku za upravljanje osjetljivim funkcijama te mjerama povezanim s etikom i integritetom.

Uredbom o ACER-u i ugovornim odredbama koje se primjenjuju na javnu nabavu osigurava se da službe Komisije, uključujući OLAF, mogu provoditi revizije i provjere na licu mjesta na temelju standardnih odredbi koje je preporučio OLAF.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ²⁸	zemalja EFTA-e ²⁹	zemalja kandidatkinja ³⁰	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
01	02 10 06	dif.	DA	NE	NE	NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

²⁸ dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

²⁹ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

³⁰ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni učinak na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	01	Jedinstveno tržište, inovacije i digitalizacija
--	----	---

ACER (Agencija za suradnju energetskih regulatora)			Godina 2023. ³¹	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	2027.			UKUPNO
Glava 1.:	Obveze	(1)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710
	Plaćanja	(2)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710
Glava 2.:	Obveze	(1.a)								
	Plaćanja	(2.a)								
Glava 3.:	Obveze	(3a)								
	Plaćanja	(3b)								
UKUPNA odobrena sredstva za ACER	Obveze	=1+1a +3a	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710
	Plaćanja	=2+2a +3b	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7	„Administrativni rashodi”
--	---	---------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina	Godina	Godina	Godina	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja	UKUPNO
--	--------	--------	--------	--------	--	--------

³¹ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

		N	N+1	N+2	N+3	učinka (vidjeti točku 1.6.)			
GLAVNA UPRAVA: <.....>									
☐ Ljudski resursi									
☐ Ostali administrativni rashodi									
GLAVNA UPRAVA <....> UKUPNO	Odobrena sredstva								

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)								
---	--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina N ³²	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1. do 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze								
	Plaćanja								

³² Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

3.2.2. Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva [tijela]

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate			Godina N		Godina N+1		Godina N+2		Godina N+3		Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)						UKUPNO	
	REZULTATI																	
	Vrsta ³³	Prosječni trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Br.	Trošak	Ukupni broj	Ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ³⁴ ...																		
- Rezultat																		
- Rezultat																		
- Rezultat																		
Međuzbroj za posebni cilj br. 1																		
POSEBNI CILJ br. 2...																		
- Rezultat																		
Međuzbroj za posebni cilj br. 2																		
UKUPNI TROŠAK																		

³³ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

³⁴ Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”.

3.2.3. Procijenjeni utjecaj na ljudske resurse ACER-a

3.2.3.1. Sažetak

- ☒ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2023. ³⁵	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	2027.			UKUPN O
--	-------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-------	--	--	------------

Privremeno osoblje (razredi AD)	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710
Privremeno osoblje (razredi AST)								
Ugovorno osoblje								
Upućeni nacionalni stručnjaci								

UKUPNO	0,942	0,942	0,942	0,942	0,942			4 710
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--	--	--------------

Potrebe u pogledu osoblja (EPRV):

	Godina 2023. ³⁶	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	2027.			UKUPN O
Privremeno osoblje (razredi AD)	6	6	6	6	6			6
Privremeno osoblje (razredi AST)								
Ugovorno osoblje								
Upućeni nacionalni stručnjaci								

UKUPNO	6	6	6	6	6			6
---------------	----------	----------	----------	----------	----------	--	--	----------

Navesti predviđeni datum zapošljavanja i prema tome prilagoditi iznos (ako se zapošljava u srpnju, uzima se u obzir samo 50 % prosječnog troška) te navesti daljnja objašnjenja.

³⁵ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

³⁶ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

3.2.3.2. Procijenjene potrebe za ljudskim resursima za matičnu glavnu upravu

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u cijelom iznosu (ili najviše do jednog decimalnog mjesta)

	Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)							
20 01 02 01 i 20 01 02 02 (sjedište i predstavništva Komisije)							
20 01 02 03 (delegacije)							
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)							
10 01 05 01 (izravno istraživanje)							
○ Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)³⁷							
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice”)							
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)							
Proračunsk e linije (navesti) ³⁸	- u sjedištima ³⁹						
	- u delegacijama						
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)							
10 01 05 02 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)							
Druge proračunske linije (navesti)							
UKUPNO							

Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Opis zadaća:

³⁷ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

³⁸ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

³⁹ Uglavnom za fondove kohezijske politike EU-a, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo i akvakulturu (EFPRRA).

Dužnosnici i privremeno osoblje	
Vanjsko osoblje	

Opis izračuna troškova za ekvivalente punog radnog vremena trebao bi biti uključen u Prilog V. odjeljak 3.

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

- ☐ Prijedlog/inicijativa u skladu je s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom.
- ☐ Prijedlog/inicijativa iziskuje reprogramiranje relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti predmetne proračunske linije i odgovarajuće iznose.

- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta fleksibilnosti ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira⁴⁰.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.5. Doprinos trećih strana

- Prijedlogom/inicijativom ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- Prijedlogom/inicijativom predviđa se sufinanciranje prema sljedećoj procjeni:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva								

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- ☐ Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- ☐ Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - ☐ na vlastita sredstva
 - ☐ na ostale prihode
 - ☐ navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska priroda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ⁴¹					
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)	
Članak								

Za razne namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

--

⁴⁰ Vidjeti članke 12. i 13. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 2093/2020 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.

⁴¹ Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.

Navesti metodu izračuna učinka na prihode.